

T.C

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**“ORTAÖĞRETİM 9. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMININ AMAÇLARINA ULAŞMA DÜZEYİNE
İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ” (KONYA İLİ
ÖRNEĞİ)**

Belgin BAĞRIAÇIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK

KONYA 2013

T.C
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

**“ORTAÖĞRETİM 9. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMININ AMAÇLARINA ULAŞMA DÜZEYİNE
İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ” (KONYA İLİ
ÖRNEĞİ)**

Belgin BAĞRIAÇIK
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK

KONYA 2013

ÖNSÖZ

Ülkemizde ortaöğretim okullarında 17.12.2009 tarih ve 240 sayılı Talim ve Terbiye Kurulunun kararıyla yürürlüğe giren müzik dersi öğretim programı uygulanmaktadır. Bu program yeterince kapsamlı olmakla birlikte uygulamada karşılaşılan bir çok güçlük bulunmaktadır. Programın haftalık bir ders saati içerisinde uygulamaya çalışılması, sınıfların kalabalık oluşu, farklı ilgi ve yetenek düzeyine sahip olan öğrencilere ulaşmasını engellemektedir. Bunların dışında müzik dersi için gerekli olan derslik, araç-gereç ihtiyaçlarının birçok devlet okulunda bulunmaması, öğrencilerin, velilerin ve hatta idarecilerin müzik dersine karşı ilgisiz ve umursamaz bir tutum içinde olmaları müzik dersinin sağlıklı bir şekilde uygulanmasını ve programın amaçlarının gerçekleştirilmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu araştırma tüm olumsuzluklara rağmen müzik öğretmenlerinin var olan öğretim programının öğrenciye kazandırılması amaçlanan temel bilgi, beceri ve davranışlardan ne kadarını gerçekleştirebildiklerini öğrenmek ve eksiklerin giderilmesine ilişkin çözüm önerileri getirmek amacıyla yapılmaktadır.

Araştırma esnasında benden yardımlarını esirgemeyen danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK, her aşamasında fikirlerinden yardım aldığım Sayın Yrd. Doç. Dr. Ömer BEYHAN hocalarıma, arkadaşlarım ve meslektaşlarım Okan HELVACI ve Ezgi BABACAN'a, hayatımın her aşamasında desteğini gördüğüm sevgili eşim Mustafa BAĞRIAÇIK'a ve araştırmama katkı sağlayan tüm müzik öğretmenlerine teşekkürlerimi sunarım.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ORTAÖĞRETİM 9. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ
AMAÇLARINA ULAŞMA DÜZEYİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(KONYA İLİ ÖRNEĞİ)**

Belgin BAĞRIAÇIK

098309021003

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK

Nisan 2013 Sayfa: 91

Bu araştırma, ortaöğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amacıyla yürütülmüştür.

Ortaöğretim kurumlarında uygulanmakta olan öğretim programı öğrencilere çeşitli kazanımları edindirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada bu amaçlara ne derece ulaşıldığını ölçmek için 43 soruluk bir anket geliştirilmiştir. Seçilen öğretmenlere bu anket uygulanmış, elde edilen veriler SPSS yazılımı yardımıyla değerlendirilmiştir.

Araştırmanın evrenini Konya İlindeki devlet liseleri ve özel liseler oluşturmaktadır. Örneklem olarak Konya il merkezinde görev yapan 20 müzik öğretmeni seçilmiştir.

Araştırmada var olan durumu olduğu gibi saptamaya çalışmak için betimsel bir araştırma yapılmıştır. Tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırma, öğretmenlerin; cinsiyetlerine, yaşlarına, mezun oldukları öğretim programlarına ve hizmet sürelerine göre incelenmiştir.

Araştırmanın sonucuna göre; öğretmenler programın amaçlarına kısmen ulaştığını düşünmektedirler. Genel olarak araştırma sonuçları incelendiğinde orta öğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına kısmen ulaştığı ve bu sonucun öğretmenlerin cinsiyet, yaş, mezun oldukları öğretim programı veya hizmet yıllarına göre farklılaşmadığı görülmektedir.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

**SECONDARY 9 GRADE LEVEL OF TEACHERS 'PERCEPTIONS OF
MUSIC ACHIEVE THE OBJECTIVES OF THE CURRICULUM**

Belgin BAĞRIAÇIK

098309021003

Advisor: Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK

Nisan 2013 Pages: 91

This research, secondary 9 classroom music teachers' views on the level of achieving the objectives of the course curriculum was carried out to investigate.

Being applied in the secondary schools, the education curriculum aims to acquire gains to the students. How to measure the achievement of these objectives, this study developed a questionnaire had 43 questions. This questionnaire was applied to the selected teachers and the obtained data was evaluated by the help of SPSS software.

State schools and private high schools in Konya is the universe of the study. 20 music teachers in the province of Konya as the sample was selected.

A descriptive research has been done to ascertain the existing state of the research. General screening model was used in screening models. This research was examined according to teachers' gender, age, education programs and services, the duration of graduation.

According to the results of the study, teachers believe that the program partly received the objectives. According to the results of the research of the secondary education 9 grade level partially achieved the objectives of the course curriculum and classroom music teachers in this outcome gender, age, education program, or service by year of graduation are not differentiated.

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin

Adı Soyadı : Belgin BAĞRIAÇIK

Numarası : 098309021003

Ana Bilim / Bilim Dalı: Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Programı Tezli Yüksek Lisans Doktora

Tezin Adı : **"ORTAÖĞRETİM 9. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARINA ULAŞMA DÜZEYİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ" (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)**

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Belgin BAĞRIAÇIK

T.C.

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin

Adı Soyadı : Belgin BAĞRIAÇIK

Numarası: 098309021003

Ana Bilim / Bilim Dalı: Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı /
Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Programı

Tezli Yüksek Lisans

Doktora

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK

Tezin Adı: "ORTAÖĞRETİM 9. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ AMAÇLARINA
ULAŞMA DÜZEYİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ" (KONYA İLİ ÖRNEĞİ)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan "Ortaöğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örneği)" başlıklı bu çalışma 10/04/2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Özer KUTLUK

Jüri Üyesi

Doç. Dr. Sema SEVİNÇ

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Ömer BEYHAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	iv
YÜKSEK LİSANS TEZ KABUL FORMU.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

Eğitim.....	1
Sanat Eğitimi.....	2
Müzik Eğitimi	3
Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Müzik Eğitimi.....	3
Ortaöğretim Müzik Programının Tarihsel Gelişimi.....	6
Mevcut Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının İncelenmesi	8
1.1.Problem Durumu	17
1.1.1. Alt Problemler.....	18
1.2.Araştırmanın Önemi.....	18
1.3. Araştırmanın Varsayımları.....	19
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	19
1.5. Tanımlar.....	19
1.6. Kısaltmalar.....	19

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1. Evren Örneklem.....	20
2.2. Veri Toplama Aracı.....	20
2.3. Verilerin Analizi.....	21
2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Kişisel Bilgiler.....	22
3.2. Orta Öğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Analizi	25
3.2.1. Birinci Alt Problem.....	25
3.2.2. İkinci Alt Problem.....	29
3.2.3. Üçüncü Alt Problem.....	30
3.2.4. Dördüncü Alt Problem.....	32
3.2.5. Beşinci Alt Problem.....	34

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. SONUÇ

4.1. Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programının hedeflerine ulaşmasına ilişkin yapılan değerlendirmenin sonuçları nelerdir?” sorusuna ilişkin sonuçlar.....	37
4.2. Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar.....	39

4.3. Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar.....	39
4.4. Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile öğretmenlerin mezun oldukları okullar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar.....	40
4.5. Alt Problem olan“Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile öğretmenlerin çalışma süreleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar.....	40

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.ÖNERİLER

5.1.Öneriler.....	42
-------------------	----

KAYNAKÇA

EKLER

Ek-1 Araştırma İçin İzin belgesi

Ek-2 Anket formu

Ek-3 Orta öğretim 9. Sınıf Öğretim Programı

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo 1: Ankete Katılan Öğretmenlerin Cinsiyetlere Göre Dağılımları.....	22
Tablo 2: Ankete Katılan Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Dağılımları.....	22
Tablo 3: Ankete Katılan Öğretmenlerin Mezun Olduğu Öğretim Kurumuna Göre Dağılımları.....	22
Tablo 4: Ankete Katılan Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımları.....	23
Tablo 5: Ankete Katılan Öğretmenlerin Kendilerine Ait Sınıflarına Göre Dağılımlar	23
Tablo 6: Ankete Katılan Öğretmenlerin Derslerinde Kullandıkları Çalgılara Göre Dağılımları.....	23
Tablo 7: Ankete Katılan Öğretmenlerin Müzik Dinletmek Amacıyla Kullandıkları Müzik Sistemine Göre Dağılımları.....	24
Tablo 8: Ankete Katılan Öğretmenlerin Dersleri ile ilgili etkinlikleri sergileyebileceği salona sahip olmalarıyla ilgili Dağılımları.....	24
Tablo 9: Ankete Katılan Öğretmenlerin Dersleriyle İlgili Gerekli İmkânların Sağlanması Konusunda Okul İdaresinden Aldıkları Desteğe Göre Dağılımları	24
Tablo 10: Ortaöğretim Kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9.Sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin istatistik veriler tablosu.....	26
Tablo 11: Cinsiyet ve Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi puan ortalamalarına ilişkin Mann-Whiney test sonuçları.....	29
Tablo 12: Yaş ve Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi puan ortalamalarına ilişkin Kruskal Wallis test sonuçları.....	31
Tablo 13: Mezun olunan okul ve Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi puan ortalamalarına ilişkin Kruskal Wallis test sonuçları.....	33
Tablo 14: Çalışma süreleri ve Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi puan ortalamalarına ilişkin Kruskal Wallis test sonuçları.....	35

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsan düşünebilen bir varlıktır. Buna bağlı olarak öğrenme ve öğretme yetisi de gelişmiştir. Yaşadıklarının bir sonucu olarak bilgileri özümser, davranışlara dönüştürür ve birbirlerini etkiler. Böylece insanlar arasındaki plansız eğitim süreci de doğar. İnsan eğitiminde amaç, istenilen davranışların bireye kazandırılmasıdır. Kazandırılan her davranış bir başka davranışı oluşturur ve bu etkileşim insanın yaşamı boyunca devam eder. Bu etkileşim esnasında eğitim süreci oluşmaya başlar. Eğitimin birden fazla tanımı vardır.

“**Eğitim**, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir”(Ertürk, 1998:12)

“**Eğitim**, insanın toplum yaşamına uyumunu sağlamak, bazı yetenekleri geliştirmek ve bazı değerlere saygı duymaya yöneltmek için uygulanan yöntemlerin tümüdür (Hachette, 1983:1145)”

“İnsan eğiten ve eğitilebilen bir varlıktır. İnsan eğitimi davranış temeline dayanır. Davranış temeli üzerine oturur, kurulur ve davranış temeli üzerine işlenir.”(Uçan, 1997:8)

“Eğitim, formal olmayan (informal) ve formal eğitim olarak ikiye ayrılabilir:

İnformal eğitim; planlı ve amaçlı olmayan, yaşam içinde kendiliğinden oluşan bir süreçtir. Birey, toplum içerisinde karşılaştığı tüm durum ve olaylar içerisinde gözlem ve taklit yolu ile öğrenir. Aile, sokak, işyeri, televizyon önü, kısacası her türlü ortam bireyin farkında olmadan öğrenmesi ile gerçekleşen formal olmayan (informal) eğitim alanıdır. Bu süreç içerisinde birey, dayanışma, işbirliği, kurallara uyma gibi birçok bilgi-beceri kazanırken diğer yandan da bir takım istenmeyen olumsuz davranışlar geliştirebilir. Sigara içmek, kopya çekmek, küfür etmek gibi örnekleyebileceğimiz bu istenmeyen davranışlar, kontrolsüz ortamda, rastlantısal olarak sürmekte olan bu eğitim biçiminin kaçınılmaz eksiklikleridir. Toplumlarda büyümesi ve gelişmesi ile formal olmayan (informal) eğitim insanların yetişmesinde eksik kalmış, planlı ve amaçlı bir eğitime ihtiyaç duyulmuştur

Formal eğitim, önceden planlanmış, sürecin başından sonuna kadar özel bir çevre içinde kontrollü olarak yürütülen, sürecin belli aşamalarında ve sonunda değerlendirme işlemlerinin yapıldığı eğitim biçimidir. Formal eğitimi, örgün ve yaygın olarak ikiye ayırabiliriz.

Yaygın eğitim, “örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, bu sistemin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan kişilere ilgi veya gereksinme duydukları alanlarda yapılan eğitimidir”.

Örgün eğitim ise “Belli bir yaş grubundaki bireylere, Milli Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir”(Fidan, Erden,1998:13-14).

“Eğitimin amacı bireyi toplumsal ve kültürel açıdan ele alıp bedensel, ruhsal ve zihinsel yönden bir bütün olarak yetiştirmektir. Sanat eğitimi modern eğitimin üç ana boyutundan birini oluşturur ve bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma sürecidir.”(Uçan,1994:24)

“Sanat eğitimi, kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmek, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüdür.

Sanat eğitimi; kişiye estetik yargı yapabilme konusunda yardımcı olmayı amaçlarken, yeni biçimleri hissedip, eğlenmeyi ve heyecanlarını doğru biçimlerde yönlendirmeyi öğretir. Sanatçı yetiştirmeye değil; yetiştirmek durumunda olduğu her kişiyi, yaratıcılığa yöneltip, onun bilgisel, bilişsel, duygusal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Yaratıcı güç ve potansiyelleri eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için çalışır.

Sanat, bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmayı, üretken olmayı sağladığı için gereklidir. Sanat eğitimi; gözlem yapma, özgün buluş ve kişisel yaklaşımları destekler, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü artırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur.

Sanat eğitimi, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı eğitimidir. Sanat eğitiminin amacı, yapılmış olanları yineleyen değil, yeni şeyler yapabilme yeterlilikleri olan insanları yetiştirmektir. Sanat, eğitim bilimindeki birikimin ürünü olan çağdaş görüşler; kişinin bir bütün olarak sanatı anlaması, öğrenmesi iletişim ve etkileşime girmesi ile yaratıcı etkinlikte bulunmasını içermekte ve böylece sanat eğitimi alanı yeni ve çağdaş bir nitelik kazanmaktadır.

Genel eğitim kapsamında sanat eğitimi, sanatların yasa ve tekniklerini kullanarak, bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Sanat eğitimi sürecinde; algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları, estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dili kullanılarak edinilir. Bu eğitim alanında birey; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, roman, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sınırsız sanat evreninden,

kendine en uygun dili seçme şansına sahip olarak kendini ifade olanağı bulmaktadır.”(wikipedia 2011)

Birey olarak insan, sanatsal çevresiyle iletişim ve etkileşimde bulunurken, sanatla ilgili bir takım temel davranışlar kazanır. Bu davranışları kazandıkça sanatla ve sanatsal çevresiyle daha duyarlı, daha bilgili ve bilinçli, daha verimli bir iletişim ve etkileşim içine girer. Bunlara bağlı olarak da, gittikçe daha ileri, daha kapsamlı ve karmaşık sanatsal davranış örüntüleri geliştirir. Kazanılıp geliştirilen bu tür davranışlar ya da davranış örüntüleri bireyin öteki yaşam alanlarına yansır.(Uçan, 1996:123)

Sanat eğitimi fonetik, dramatik ve plastik sanatlar eğitimi olarak üç ana kola ayrılır. Müzik eğitimi fonetik sanatlar eğitimin başlıca dallarından birini oluşturur.

Müzik Eğitimi; “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma”, “bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma” ya da “bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme” sürecidir(Uçan, 1997:24).

“Müziğin insan yaşamındaki etkileri bireysel, toplumsal, ekonomik ve kültürel olmak üzere dörde ayrılır ve bundan dolayı da müzik eğitimi, eğitimin geniş bir alanında yer alır. Müzik eğitimi, genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Özengen müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin bir dalına amatörce ilgili, istekli olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar.

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolu ya da dalını ve onunla ilgili bir işi meslek olarak seçen, müziğe belli ölçüde yetenekli kişilere yönelik olup, mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.

Genel müzik eğitimi ise, iş-meslek, okul, bölüm gözetmeksizin herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli asgari genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar”(Uçan,1990:11).

Türkiye Cumhuriyeti Döneminde Müzik Eğitimi

Yurdumuzda diğer eğitim alanlarında olduğu gibi, müzik eğitimi alanında da asıl çabalar Cumhuriyet ile birlikte başlamıştır. Cumhuriyetin kurulmasından sonra

bu günlere kadar yapılan müzik eğitimi çalışmalarını Uçan(1996:104-112) altı evrede incelemektedir. Bu evreler şu şekilde sıralanır:

“İlk Evre,(1923-1933)

- 1923’de tekrar açılan ”Darülcihan’a batı müziği bölümü eklendi. Bu kurum sonraları İstanbul Belediye Konservatuarları’na dönüştü.
- 1924-Padişahlığın kaldırılmasıyla “Makam-ı Hilafet Muzikası” ismini almış olan “Muzika-ı Humayun” Ankara’ya taşınarak Risayeti Cumhur Musiki Heyetine dönüştürüldü.
- 1924-Tevhid-i Tedrisat (öğretimin birleştirilmesi) yasası çıkarılarak müzik eğitimi sağlam temellere oturtuldu.
- 1924- Müzik öğretmeni yetiştirmek için, Ankara’da müzik öğretmen okulu açıldı. Devlet, Avrupa’ya müzik alanında öğrenci göndermeye başladı. Öğrenimlerini bitirip yurda dönen öğrenciler eğitim kurumlarında görev almaya başladı.
- 1925- Devletçe geleneksel Türk Halk ezgilerinin derlenmesine, notaya alınarak yayınlanmasına başlandı. Türk Halk ve Sanat Müziği ezgilerinin çağdaş besteleme teknikleri ile oluşturulan ilk örnekleri ortaya çıkmaya başladı. (1931)
- 1932- Halkevleri kuruldu ve müzik işlerinin daha iyi düzenlenmesi çalışmalarına başlandı.

İkinci Evre,(1934-1944)

- 1934-Milli müziği işlemek ve yaymak için “milli Musiki ve Temsil Akademisi” kuruluş yasası çıkarıldı, Avrupalı uzmanlardan yararlanılmaya karar verildi.

- 1935- Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü” kuruldu.
- 1936- Ankara Devlet Konservatuvarı kuruldu.
- 1937- Musiki Muallim Mektebi Terbiye Enstitüsüne bağlanarak başına Almanya’dan getirilen Eduart Zuchmayer bölüm başkanı olarak atandı.
- 1938- Ankara Devlet Konservatuvarında “Türk Halk Ezgileri Belgeliği” kuruldu.
- 1942-1943, Hasanoğlan Köy enstitüsünde, köy enstitülerine müzik öğretmeni yetiştirmek üzere “Güzel Sanatlar Kolu” açıldı.
- 1944- İstanbul Belediye Konservatuvarı Yaylılar Orkestrası, İstanbul Şehir Orkestrasına dönüştürüldü.

Üçüncü Evre, (1945-1960)

- 1945- Ankara İkinci Erkek Sanat Enstitüsünde bir Çalgı Yapım Bölümü kuruldu.
- 1948- “Olağanüstü Yetenekli” çocukların yurt dışında eğitimi için yasa çıkarıldı.

Dördüncü Evre, (1960-1975)

- 1962- VII. Milli Eğitim Şurası toplandı.
- 1964- Müzik ve Sahne Sanatları Danışma Kurulu toplandı.
- 1968- İlkokul Müzik Öğretim Programı yürürlüğe kondu.

Beşinci Evre, (1975-1990)

- 1975- İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı kurularak uluslar arası İstanbul Festivali gerçekleştirilmeye başlandı.

- 1975- İstanbul’da Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı kuruldu. Bunu İzmir (1984) ve Gaziantep (1988) izledi.
- 1978- İstanbul’da Devlet Klasik Türk Musikisi topluluğu ve korusu kuruldu.
- 1978- Eğitim Enstitüleri (fakülteler) müzik eğitimi bölümleri öğretim programlarında “geleneksel Türk Müzikleri” kuramsal ve uygulamalı ayrı ayrı dersler biçiminde yer aldı.
- 1986-1987 “Ortaokul ve lise Müzik dersi programı” yürürlüğe girdi.
- 1989- İstanbul’da bünyesinde müzik bölümü de bulunan Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi” açıldı.

Altıncı Evre, (1990’dan Sonrası)

- Türkiye, Avrupa Müzik Eğitimi Formuna katıldı ve kurucu daimi üyesi oldu.
- 1992- “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri Ders Programları Paneli” yapıldı. Çeşitli sempozyum ve seminerler gerçekleştirildi.”(Uçan, 1996:102-114)

Günümüzde genel müzik eğitiminin, MEB’in öğretim programları çerçevesinde okul öncesi eğitim kurumları, ilköğretim okulları ve ortaöğretim okullarında yürütüldüğü görülmektedir.

Ortaöğretim Müzik Programının Tarihsel Gelişimi

“Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, bu bağlamda genel müzik eğitimi kapsamında olup; öncelikle her öğrencinin müziği bir ders olarak değil, bir yaşam biçimi hâline dönüştürmesi hedeflenerek hazırlanmıştır. Ayrıca öğrencilere müziği sevdirmek, yaparak yaşayarak öğrenme yoluyla müzikten haz almalarını sağlamak ve estetik bir bakış açısı oluşturmak amacıyla öğrenciyi merkez alarak hazırlanmış bir programdır”(OÖMP,2009:6)

“Cumhuriyet döneminde Ortaöğretim kurumlarından olan genel liselerde müzik dersi ilk kez 22-31 Ağustos 1949’da toplanan IV. Milli Eğitim Şura’sında alınan kararlar doğrultusunda lise programlarında yer almaya başlamıştır. Şura’da alınan kararlar liselerin öğretim süresi dört yıla çıkarılmış, her sınıfta ikişer ders saati olmak üzere zorunlu-seçmeli ders olarak müzik, resim, sanat tarihi dersleri konularak müfredat programları hazırlanmıştır.

Ancak 1949’da alınan liselerin öğretim süresinin dört yıla çıkartılma kararı ancak 1952 yılında uygulamaya konmuştur. 1952 yılında yayınlanan lise müzik dersi müfredat programındaki ders konuları 1949-1950 yılında yayınlanan lise müzik dersi müfredat programındaki konuların aynısıdır.

1956 yılında liselerin öğretim süresi dört yıldan tekrar üç yıla indirilmiş, bu nedenle müfredat programları üç yıllık süreye göre yeniden düzenlenmiştir. 1956 yılında yayınlanan programa göre zorunlu-seçmeli konumunu koruyan müzik dersi haftada ikişer ders saati olarak okutulmuştur.

1957-1958 Öğretim yılında liselerde zorunlu-seçmeli derslerin ders saatlerinde değişiklik yapılmış olup, buna göre müzik dersi lise birinci ve ikinci sınıfta iki saat lise üçüncü sınıfta ise bir ders saati olarak okutulmuştur. 1957-1958 ders yılı başından başlayarak uygulamaya giren müfredat programının içeriği 1956 müfredat programının kapsadığı konuların aynısıdır.

31 Ağustos 1970 tarih ve 1621 sayılı Tebliğler Dergisi’nde 1957 müfredat programının uygulanmasına devam edilmesi konusunda zamanın Orta Öğretim Genel Müdürü Selahattin BAŞIPLIKÇI tarafından okullara yazı gönderilmiştir. 1957 müfredat programı onüç yıl süreyle yürürlükte kalmıştır.

14 Haziran 1971 tarih ve 1661 sayılı Tebliğler Dergisi’nde, denemek amacıyla, Orta dereceli okulların I. Devreleri (ortaokul) ve II. Devre (lise) birinci sınıfları için düzenlenen Müzik Taslak Programı yayınlanmıştır.

Bu programa göre, uygun ders kitaplarının yazılması program geliştirmenin ayrılmaz bir unsuru olarak kabul edilmiş, yeni müzik kitaplarının yazılması desteklenmiştir.

14 Haziran 1973’de kabul edilen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri belirlenmiştir. Bu kanun ile ortaokullar ortaöğretim kurumlarından ayrılarak Temel Eğitim’in ikinci kademesini oluşturmuşlardır.

21 Nisan 1986 tarih ve 2208 sayılı Tebliğler Dergisi’nde 28.03.1986 tarih ve 14 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararıyla denemek ve geliştirilmek üzere “Ortaokul ve Lise Müzik Dersi Öğretim Programı” olarak yayınlanmıştır.

Söz konusu öğretim programı 1986-1987 öğretim yılında Ortaokullarda, 1987-1988 öğretim yılından başlayarak liselerde yürürlüğe girmiş olup ortak amaçlar ve açıklamalar verilmiştir.

10 Ağustos 1987 tarih ve 2240 sayılı Tebliğler Dergisi'nde seçmeli ders saatleri yeniden belirlenmiştir. Seçmeli dersler listesinde bulunan müzik dersi lisede her sınıfta ikişer ders saati olarak gösterilmiştir.

16 Eylül 1991 tarih ve 2343 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan "Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ne göre ders programları "Ortak Dersler" ve "Seçmeli Dersler" olarak yeniden düzenlenmiştir. Ortak ve seçmeli dersler yedi alanda gruplandırılmış olup müzik dersi "Sanat Alanı" kapsamına girmektedir."(Kocabaş, 1993:6,7,8)

03.11.2009 tarihi ve 9653 sayılı Talim ve Terbiye kurulunun yayınladığı yazı gereğince kullanılmakta olan orta öğretim programı değiştirilmiştir. Bu araştırma yeni orta öğretim programının öğretmen görüşleriyle incelenmesini hedeflemektedir.

Mevcut Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programının İncelenmesi

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca 17.12.2009 tarih ve 240 sayılı kararıyla kabul edilen programda, ortaöğretim kurumları müzik ders öğretim programının genel amaçları ve daha sonra da 9. sınıfın birer öğretim dönemini kapsayan

a) kavramları,

b) becerileri,

c) değerler ve tutumları,

d) öğrenme alanları,

e) kazanımları,

f) Atatürkçülükle ilgili kazanımları,

g) öğrenme-öğretme süreci,

h) öğretim yöntem ve teknikleri, ifadeleri açıklanmaktadır.

"Program 1986 ve 1998 yılı ortaöğretim müzik dersi programlarında yer alan içerikler de göz önüne alınarak yeni öğrenim alanları, kazanımlar, etkinlikler, ölçme ve değerlendirme teknikleriyle özgün bir program olarak geliştirilmiştir. Bu program MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğünce teşkil edilen Müzik Özel

İhtisas Komisyonu tarafından hazırlanmış olup, program geliştirme aşamasında öncelikle öğrencilerin gelişim süreçleri, öğrenciye kazandırılmak istenen davranışlar ve bilişsel kazanımlar, güncel yöntem ve tekniklerle desteklenerek hazırlanmıştır.” (OÖMP 2009:6)

Teze konu olan ortaöğretim müzik dersi öğretim programında yer alan genel amaçlar aşağıda sıralanmaktadır:

- “1. İstiklal Marşı’mızla beraber millî birlik ve bütünlüğümüzü pekiştiren diğer marşlarımızı da doğru ve etkili seslendirmenin önemini benimsemeleri,
2. Türkçeyi doğru ve etkili kullanmaları,
3. Atatürk’ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmalarla ulaşılan aşamaları takip etmeleri,
4. İyiye ve güzele yönelerek iyi alışkanlıklar edinmeleri,
5. Anlama, anlatma ve yaratma gücünü geliştirmeleri,
6. Entelektüel merakını geliştirmeleri,
7. Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek öz güvenini ve yaratıcılığını geliştirmeleri,
8. Araştırma yapma, bilgi üretme ve bilgiyi kullanma gücünü geliştirmeleri,
9. İlgi ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine yönelmeleri (şarkı söyleme, çalgı çalma, yaratıcı çalışmalar, araştırma),
10. Müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini geliştirmeleri,
11. Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları,
12. Müziksel algı ve bilgilenme ile müziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları,
13. Müziğin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri,
14. Bilinçli bir müzik dileyicisi olmaları,
15. Müzik dağarcığı oluşturmaları,
16. Ülkemiz müzik türleri ile birlikte evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları amaçlanmaktadır.” (OÖMP,2009:13)

a) Kavram

“Bu amaçlardan yola çıkarak programın yapısı incelenecek olursa; programın içerisinde bulunan anahtar kavramlar aşağıda belirtilmiştir:

- Ritim (tempo, vuruş, ölçü, usul)
- Ezgi (tonalite, makam, ayak, değiştirici işaretler, aralık)
- Armoni (yatay ve dikey çok seslilik)
- Nüanslar (hız-gürlük ve anlatım terimleri)
- Tür (uluslararası sanat müziği, geleneksel Türk müziği, popüler müzik vb.)
- Biçim (AB, ABA, ABACA vb.)
- Ses rengi (insan ve çalgı ses renkleri)
- Tarihsel ve kültürel öğeler”(OÖMP,2009:14)

Kavram, bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımıdır (<http://www.tdk.gov.tr>). “ Kavramlar insan düşüncesinin temel taşlarıdır. Belli bir konuda birçok bilgiyi düzenleyen ve birleştiren unsurlardır. Kavramlar bilim dallarının yapısını ve içeriğini yansıtır ve aynı zamanda öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğrenmeyi kolaylaştırır.”(OÖMP,2009,14)

b) Beceri, kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneğidir.(<http://www.tdk.gov.tr>).” Ortaöğretim müzik dersi öğretim programı ile kazandırılması amaçlanan genel beceriler;

- Eleştirel düşünme becerisi
- Yaratıcı düşünme becerisi
- İletişim ve empati becerisi
- Araştırma becerisi
- Problem çözme becerisi
- Karar verme becerisi
- Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi
- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi

- Girişimcilik becerisidir.” (OÖMP,2009:18)

Programın hedeflediği genel becerilerin yanı sıra müzik dersine ait özel becerilerin kazandırılması da hedeflenmektedir. Bunlar;

“

- Sesini kullanma becerisi
- Çalgı kullanma becerisi
- Dinleme becerisi
- Deşifre yapma becerisi
- Topluluk yönetme becerisi
- Yaratıcılık becerisi” (OÖMP,2009:20)

c) “**Değer** bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır” (Özgüven,1999).

“Ortaöğretim müzik dersi öğretim programında yer alan değerler ve tutumlar şunlardır;

- Dayanışma
- Hoşgörü
- Bilimsellik
- Sevgi
- Saygı
- Duyarlılık
- Vatanseverlik
- Barış
- Estetik
- Sorumluluk
- Disiplin

- Öz güven
- Özveri
- Paylaşım” (OÖMP,2009:21)

d)Öğrenme Alanları

“Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verecek, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları’na uygun, çağın gerektirdiği toplumsal düzeyin gelişimine hizmet edecek şekilde aşağıda belirtilen beş temel öğrenme alanı üzerine kurulmuştur. Öğrenme alanları, birbirleri ile ilişkili ve etkileşimli olarak müzik eğitiminin temel unsurlarını kapsamaktadır.” (OÖMP,2009:21)

“Programda yer alan öğrenme alanları şunlardır:

- Söyleme-Çalma
- Dinleme
- Müziksel Algı ve Bilgilenme
- Müzik Kültürü
- Müziksel Yaratıcılık” (OÖMP,2009;22)

“Söyleme-Çalma öğrenme alanında öğrencilerin;

- Söyleme-çalma becerilerini geliştirmeleri
- Seslerini doğru, güzel ve etkili kullanmaları
- Çalgılarını doğru, güzel ve etkili kullanmaları
- Topluluk yönetme becerilerini geliştirmeleri
- Deşifre yapmaları
- Uluslararası sanat müziği türlerini seslendirmeleri
- Türk müziği ve dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri seslendirmeleri
- Çok sesli eserleri seslendirmeleri
- Tonal ve makamsal eserleri seslendirmeleri
- İstiklal Marşı ve diğer marşlarımızı seslendirmeleri hedeflenmiştir.” (OÖMP,2009:22)

“Dinleme öğrenme alanında öğrencilerin;

- Dinleme becerilerini geliştirmeleri
- Sesin temel özelliklerini tanımaları
- Eserleri dinlerken yorum yapabilmeleri
- Müzikleri türlerine göre sınıflandırmaları
- Uluslararası sanat müziği ve geleneksel Türk müziği türlerini ve dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri dinlemekten zevk almaları
- Müzik biçimlerini ayırt etmeleri
- Müzik dağılımı oluşturmaları
- Bilinçli dinleyiciler olmaları hedeflenmiştir.” (OÖMP,2009:23)

“Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanında öğrencilerin; Uluslararası sanat müziği ve geleneksel Türk müziğinde kullanılan

- Ölçü
- Aralık
- Dizi
- Akor
- Tonalite
- Makam
- Ayak
- Usul
- tür ve biçim

vb. kavramları, terim ve işaretlerini uygulayarak tanımaları ve bilgilenmeleri hedeflenmiştir.”(OÖMP,2009:23)

“Müzik Kültürü öğrenme alanında öğrencilerin;

- Uluslararası sanat müziği ve Türk müziğinin tarihsel süreçlerini ve dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanıyarak çıkarımlarda bulunmaları
- Atatürk’ün güzel sanatlara ve müzik sanatına verdiği önemi yorumlamaları

- Güncel, popüler müzikleri öğrenerek bu müziklerden zevk almaları hedeflenmiştir.”(OÖMP,2009:24)

“**Müziksel Yaratıcılık** öğrenme alanında öğrencilerin;

- Yaratıcılık becerilerini geliştirmeleri
- Ezgi oluşturmaları
- Ritim-ezgi çalgısı yapmaları
- Ritim eşliği düzenlemeleri
- Öykü canlandırmaları
- Besteleme çalışmaları yapmaları
- Müziği diğer sanat dallarıyla kullanmaları hedeflenmiştir”
(OÖMP,2009:24)

e)Kazanım, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. OÖMP’ı her sınıf için ayrı kazanımlar hazırlamıştır. 9.Sınıfa ait kazanımlar şunlardır;

“ **Söyleme- Çalma Kazanımları**

1. Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.
2. Eserleri hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak seslendirir.
3. İstiklal Marşı’nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler.
4. Kanon seslendirmeye istekli olur.
5. Müzikte deşifre yapar.
6. İkisesli eserleri seslendirir.
7. Majör-minör tonaliteden oluşan eserleri seslendirir.
8. Ülkemiz müzik türlerinden örnekler seslendirir.
9. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzik eserlerinden örnekler seslendirir.
10. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

Dinleme Kazanımları

11. Sesin temel özelliklerini açıklar.
12. Dinlediği eserlerde hız, gürlük ve anlatım terimlerini fark eder.
13. Uluslar arası sanat müziği tür-biçimlerini dinlemeye istekli olur.
14. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanır.

Müziksel Algı ve Bilgilenme Kazanımları

15. Müzikte kullanılan anahtarları tanır.
16. Basit ölçüleri kavrar.
17. İkili ve üçlü yatay aralığı tanır.
18. İkili ve üçlü dikey aralığı tanır.
19. İki diyezli ve iki bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.
20. Türk müziği ses sistemini tanır.
21. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.
22. İki ve üç bölümlü biçimleri ayırt eder.

Müzik Kültürü Kazanımları

23. Müzikte İlk Çağ, Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinin genel özelliklerini açıklar.
24. Türk müziği tarihi hazırlık döneminin genel özelliklerine örnek verir.
25. Ülkemizdeki müzikleri türlerine göre sınıflandırır.
26. Türk halk müziğinin genel özelliklerini açıklar.
27. Türk sanat müziği biçimlerini (form) tanır.
28. Milli bilinç kazandıran marşları tanır.
29. Atatürk'ün güzel sanatlara ve güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme sözlerinden örnekler sunar.
30. Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri tanır.

Müziksel Yaratıcılık Kazanımları

31. Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.
32. Ritim-ezgi çalgısı yapar.
33. Dağarcığındaki basit ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliği oluşturur.
34. Türk halk müziğinin yaşanmış öykülerini canlandırır.” (OÖMP,2009:25-30)

f) Atatürkçülükle İlgili Kazanımlar

“Talim ve Terbiye Kurulunun 24/04/1986 tarih ve 95 sayılı Kararı, Eğitim Öğretim Yüksek Kurulunun 08/05/1986 tarih ve 16 sayılı Kararı ile kabul edilip 30/06/1986 tarih ve 2212 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanarak yürürlüğe giren “Atatürkçülükle İlgili Konulardan ortaöğretim kurumlarının öğretim programlarıyla ilgili olanlar yeniden düzenlenmiştir. Bu nedenle adı geçen Tebliğler Dergisi'ndeki “Atatürkçülükle İlgili Konuların ortaöğretim kurumlarını kapsayan konuları yürürlükten kaldırılarak yerine, burada hedefler, davranışlar ve açıklamalar şeklinde belirtilmiş olan “Atatürkçülükle İlgili Konular” uygulamaya konulmuştur.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nda da Atatürkçülükle ilgili olarak aşağıdaki kazanımlar yer almaktadır:

9. Sınıf

1. “Müzik Kültürü” öğrenme alanı 7. kazanım (D.7.Atatürk’ün güzel sanatlara ve güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme sözlerinden örnekler sunar.) sağlanan gelişmeleri tanır.)
2. “Müzik Kültürü” öğrenme alanı 8. Kazanım (8. Atatürk’ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri tanır.)” (OÖMP, 2009:31)

f)Öğrenme-Öğretme Süreci

“Yaşam boyu öğrenen, edindiği bilgiyi ve beceriyi yaşama geçiren bireylerin yetiştirilmesinde öğretim yöntem ve teknikleri de büyük önem taşımaktadır. Çağın gerektirdiği donanımlara uygun hedefler belirlenmiş olsa bile bu hedefleri tamamen geleneksel yöntemlerle gerçekleştirmek mümkün değildir. Öğrenme süreçlerinde, öğrencilerin düşüncelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp yaşama geçirmelerini destekleyen yöntem ve teknikler işe koşulmalıdır. Yapılan çeşitli araştırmalar, öğretimde anlatım yönteminin mümkün olduğu kadar az kullanılması gerektiği konusunda önemli ipuçları sağlamaktadır. Anlatım yönteminin bazı yöntemlerle karşılaştırılması da bu görüşü destekleyici sonuçlar ortaya koymaktadır (Açıkgöz, 2003).

Programda daha önce öğretmen merkezli bir öğrenme-öğretme süreci uygulanırken mevcut programda ise öğrenci merkezli öğrenme gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Öğretme- öğrenme sürecinin 3 aşaması vardır: 1- Hazırlık, 2- İşleniş, 3- Değerlendirme”(OÖMP,2009:32)

g)Öğretim Yöntem ve Teknikler

“Programda öğretim yöntemleri genel müzik öğretim yöntemleri ve özel müzik öğretim yöntemleri olarak açıklanmaktadır.

Genel müzik öğretim yöntemleri;

1. Düz anlatım yöntemi
2. Tartışma yöntemi
3. Soru/cevap yöntemi
4. Grup çalışması yöntemi

5. Gösterip yaptırma yöntemi
6. Yaratma/üretme yoluyla müzik öğretim yöntemi
7. Rol yapma yöntemi
8. Yaparak yaşayarak müzik öğretim yöntemi
9. İş birlikli müzik öğretim yöntemi
10. Drama yöntemi
11. Araştırma/inceleme yoluyla müzik öğretim yöntemi
12. Yaşam öyküleme yoluyla müzik öğretim yöntemi
13. Kulaktan şarkı öğretimi yöntemi(Uçan, Yıldız ve Bayraktar, 1999: 27-28; Uçan, Yıldız ve Bayraktar, 2001: 33-34).

Uçan'a göre özel müzik eğitimi yöntemleri ilk olarak üç ana kümede toplanır:

1. Temel oluşturma işlevli özel müzik öğretim yöntemleri
2. Geliştirme işlevli özel müzik öğretim yöntemleri
3. Odaklanma işlevli özel müzik öğretim yöntemleri (Uçan ve diğ., 1999: 28-29)" (OÖMP,2009:43-44)

1.1.Problem Durumu

Orta öğretim kurumlarında müzik eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığınca hazırlanan genel bir müzik öğretim programı ile yürütülmektedir. Müzik derslerinin ilköğretimde zorunlu, ortaöğretim de ise seçmeli ders olması, liselerde verilen müzik eğitimini olumsuz etkilemektedir. Programın haftalık bir ders saati içerisinde gerçekleştirilemeyecek kadar ayrıntılı olması, sınıfların kalabalık oluşu, farklı ilgi ve yetenek düzeyine sahip olan öğrencilere ulaşılmasını engellemektedir. Bunların dışında müzik dersi için gerekli olan derslik, araç-gereç ihtiyaçlarının birçok devlet okulunda bulunmaması, öğrencilerin, velilerin ve hatta idarecilerin müzik dersine karşı ilgisiz ve umursamaz bir tutum içinde olmaları müzik dersinin sağlıklı bir şekilde uygulanmasını ve programın amaçlarının gerçekleştirilmesini olanaksız hale getirmektedir.

Bu araştırmada, ortaöğretim kurumlarında uygulanan 9. Sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda incelenmektedir.

1.1.1. Alt Problemler

Ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, “ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin algılarına göre ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hangi düzeyde hedeflerine ulaşmaktadır?” sorusu problem cümlesi olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda aşağıda verilen alt problemlere cevap bulunmaya çalışılmıştır.

1. Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenleri ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının hangi düzeyde hedeflerine ulaştığını düşünmektedir?
2. Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile öğretmenlerin mezun oldukları okullar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
5. Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile çalışma süreleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2.Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın;

1. Orta öğretim okullarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin, 9. Sınıf müzik dersi öğretim programında belirtilen amaçlara ulaşılması konusunda karşılaştıkları zorlukların giderilmesi ve çözüm önerilerinin getirilmesi,
2. Program geliştirme uzmanlarının çalışmalarından faydalanılması,
3. Araştırmanın, bu alanda çalışma yapacak olan araştırmacılara, ışık tutması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırmada;

1. Belirlenen araştırma yönteminin araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygun olduğu,
2. Veri toplamak için kullanılan araç ve tekniklerin, araştırma için gerekli bilgilere ulaşmayı sağlayacak nitelikte olduğu,
3. Oluşturulacak örneklem ve evrenin, gerçek evreni temsil edeceğine,
4. Kullanılan ölçme aracında öğretmenlerin soruları gerçeği yansıtacak şekilde cevaplandıracakları varsayımından hareket edilmiştir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- 1.Konya ilinde bulunan özel ve devlet okulları ile,
- 2.Konya ili Ortaöğretim okullarında görev yapan ve 9. Sınıfta müzik dersi veren 20 müzik öğretmeni ile,
3. Ortaöğretim okullarında görev yapan9. Sınıf müzik öğretmenlerinin sadece 9. Sınıf müzik dersi ve öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin görüşleri ile,
4. 2012 yılı ocak ayı ile 2013 yılı haziran ayını kapsayan 18 aylık süre ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Kazanım: Öğrencilerin aktarılan konuyu öğrenirken geçirmeleri gereken süreci ifade eden adımlardır.

Öğretim Programı: Öğrencilere bir plana göre kazandırılması istenilen öğrenim yaşantılarının tümünü içine alan program.

1.6.Kısaltmalar

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

OÖMP : Orta Öğretim Müzik Programı

GSF : Güzel Sanatlar Fakültesi

EFMEB : Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu araştırma Konya ilinde bulunan ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeye çalışmaktadır. Araştırmada var olan durumu olduğu gibi saptamaya çalışacağı için betimsel bir araştırmadır ve bu araştırmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1995). Ayrıca öğretmenlerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri cinsiyet, yaş, mezun olduğu okul ve çalışma süreleri değişkenleri açısından karşılaştırılmıştır. Bu değişkenler açısından öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu yönü ile bu araştırma aynı zamanda ilişkisel bir araştırmadır.

2.1.Evren örnekleme

Araştırmanın evrenini 2011-2012 öğretim yılında Konya ilinde bulunan ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre Konya ilinde görev yapan tüm 9. Sınıf müzik öğretmenlerine ulaşılmıştır. Toplam 20 öğretmenin 10 kişisi bayan diğer 10 kişisi erkektir.

2.2.Veri toplama aracı

Araştırmada araştırmacı tarafından geliştirilen “Ortaöğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek, Milli Eğitim Bakanlığının Ortaöğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında kazandırmayı hedeflediği hedef davranışlardan alınan 34 sorudan oluşmaktadır. Ölçek programın kazandırmak istediği hedef davranışları yine programın gereği olan beş alt faktörde toplamıştır. Faktörler, “söyleme-çalma” faktörü 1-10 arası sorulardan, “dinleme” faktörü 11-14 arası sorulardan, “Müziksel algı ve bilgilendirme” faktörü 15-22 arası sorulardan, “müzik kültürü” faktörü 23-30 arası sorulardan, “müziksel yaratıcılık” faktörü 31-34 arası sorulardan oluşmaktadır. Beş faktörlü 34 sorudan oluşan üç seçenekli likert tipi bir ölçektir(EK-1). Ölçeğe ait güvenilirlik çalışması yapılmış toplam test için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.94 bulunmuştur. Faktörler bazında güvenilirlik katsayısı “söyleme-çalma” faktörü için 0.90, “dinleme” faktörü için 0.67, “Müziksel algı ve bilgilendirme” faktörü için 0.73, “müzik kültürü” faktörü

için 0.89 ve “müziksel yaratıcılık” faktörü için 0.73 bulunmuştur. İkinci faktörde en düşük düzeyde gerçekleşen güvenilirlik katsayısının 0.70 civarında ve diğer faktörlerin bu değerin üzerinde gerçekleşmesi ve toplam güvenilirlik katsayısının 0.94 olması ölçeğin güvenilir kabul edilmesi için yeterli görülmüştür (Kline, 1994; Peers, 1996).

Uygulanan ölçek sonrasında veriler derecelendirme ölçeği kullanılarak çözümlenmiştir. Ölçekte üç seçenek bulunmaktadır. Üçlü ölçekte bulunan iki aralık (3-1=2) için aralık katsayıları ise (2/3) 0,66'dir. Hayır 1-1.66 kısmen 1.67- 2.32 ve evet 2.33-3 aralıklarında yer almaktadır.

2.3.Verilerin analizi

Veriler bilgisayar ortamında ve SPSS 16 bilgisayar paket programı ile yapılmıştır. Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir. Veri miktarımız parametrik dağılım şartlarını sağlamadığı için veriler nonparametrik anlamlılık testleri kullanılarak çözümlenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin görüş puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için Mann-whitney U testi, öğretmenlerin yaşları, mezun oldukları okul ve çalışma süreleri değişkenlerine göre ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin görüş puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Bu araştırma, anket ve kaynak tarama gibi veri toplama araçları ile elde edilip, veriler gruplandırılarak, nicelleştirilmiştir. Bu verilerin çözümlemesinde betimsel istatistik yöntem ve tekniklere başvurulmasının yanında merkezi dağılım ölçülerinin yan dağılımlarından yararlanılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. Kişisel Bilgiler

Tablo 1: Ankete katılan öğretmenlerin cinsiyetlere göre dağılımı

Düzeyleyler	f	%
Kadın	10	50,00
Erkek	10	50,00
Toplam	20	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin %50’si bayan, %50’si erkektir.

Tablo 2: Ankete katılan öğretmenlerin yaşlarına göre dağılımı

Düzeyleyler	f	%
20-25 yaş	2	10
26-30 yaş	5	25
31-35 yaş	5	25
36-40 yaş	6	30
41-45 yaş	1	5
46 üzeri	1	5
Toplam	20	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin %10’u 20-25 yaş arası, %25’in 26-30 yaş arası , %25’in 31-35 yaş arası, %30’un 36-40 yaş arası , %5’in 41-45 yaş arası ve %5’in 46 yaş üzerindedir.

Tablo 3: Ankete katılan öğretmenlerin mezun oldukları öğretim kurumuna göre dağılımı

Düzeyleyler	f	%
EFMEB	18	80
Dev. Kon.	2	10
GSF	2	10
Toplam	20	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin %80’i EFMEB mezunu, %10’u GSF mezunu ve %10’u Devlet Konservatuarı mezunudur.

Tablo 4: Ankete katılan öğretmenlerin müzik öğretmeni olarak hizmet süreniz göre dağılımı

Düzeyler	f	%
1 - 5 yıl	5	25
6 - 10 yıl	5	25
11 - 15 yıl	6	30
16 - 20 yıl	3	15
21 ve üstü	1	5
Toplam	20	100

Tablo 4’da görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin hizmet süresi 1-5 yıl arası %25, 6-10 yıl arası %25, 11-15 yıl arası %30, 16-20 yıl arası %15, 21 yıl ve üzeri ise %5’dir.

Tablo 5: Ankete katılan öğretmenlerin kendilerine ait sınıflarına göre dağılımları

Düzeyler	f	%
Evet	10	50
Hayır	10	50
Toplam	20	100

Tablo 5’de görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin %50’sinin kendine ait sınıfı bulunurken %50’sinin ise kendine ait sınıfı bulunmamaktadır.

Tablo 6: Ankete katılan öğretmenlerin derslerinde kullandıkları çalgılara göre dağılımları

Düzeyler		f	%
Blokflüt	20	13	65
Melodika	20	4	20
Org	20	7	35
Piyano	20	5	25
Gitar	20	9	45
Keman	20	4	20
Diğer	20	9	45

Tablo 6’da görüldüğü gibi ankete katılan 20 öğretmenin %65’i derslerinde blokflüt, 20 öğretmenin %45’i gitar, 20 öğretmenin %35’i org, 20 öğretmenin %25’i piyano, 20 öğretmenin %20’si keman ve melodika, 20 öğretmenin %45’i diğer çalgıları derslerinde kullanmaktadırlar.

Tablo 7: Ankete katılan öğretmenlerin müzik dinletmek amacıyla kullandıkları müzik sistemine göre dağılımları

Düzeyler	f	%
Evet	13	65
Hayır	7	35
Toplam	20	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin %65’inin müzik dinletmek amacıyla kullandığı bir müzik sistemi bulunmakta, %35’inin ise müzik dinletmek amacıyla kullandığı bir müzik sistemi bulunmamaktadır.

Tablo 8: Ankete Katılan Öğretmenlerin Dersleri ile ilgili etkinlikleri sergileyebileceği salona sahip olmalarıyla ilgili Dağılımları

Düzeyler	f	%
Evet	12	60
Hayır	8	40
Toplam	20	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin %60’ının dersi ile ilgili etkinlikleri sergileyebileceği donanıma sahip bir salonu bulunurken, %40’ının dersi ile ilgili etkinlikleri sergileyebileceği donanıma sahip bir salonu bulunmamaktadır.

Tablo 9: Ankete katılan öğretmenlerin dersleriyle ilgili gerekli imkânların sağlanması konusunda okul idaresinden aldıkları desteğe göre dağılımları

Düzeyler	f	%
Evet	11	55
Hayır	9	45
Toplam	20	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi ankete katılan öğretmenlerin %55’i okul idaresi tarafından yeterli desteği alırken, %45’i okul idaresi tarafından yeterli destek verilmemektedir.

3.2.Orta Öğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Kazanımlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Analizi

3.2.1.Birinci Alt Problem

Çalışmanın birinci alt problem cümlesi “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenleri ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının hangi düzeyde hedeflerine ulaştığını düşünmektedir?” şeklinde ifade edilmiştir.

Tablo 10’da ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin aritmetik ortalamalar ve standart sapma değerleri verilmiştir. Tablo 1 incelendiği zaman, öğretmen görüşlerinin veri çözümlemede kullanılan dereceleme ölçeğinin “kısmen” 1.67- 2.32 ve evet 2.33-32 aralığından oluşan iki grupta toplandığı görülmektedir. En yüksek aritmetik ortalama (2,36) ile müzik kültürü hedeflerinin ve en düşük aritmetik ortalama (2,02) ile müziksel algı ve bilgilendirme hedeflerinin gerçekleştirildiğini düşündükleri görülmüştür. Diğer faktörler daha çok kullanılanlardan daha az kullanılanlara doğru söyleme çalma (2,13), Dinleme (2,162) ve müziksel yaratıcılık (2, 03) şeklinde gerçekleşmiştir.

Soru bazında ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin ölçek aritmetik ortalamasının 2,15 olduğu görülmüştür. Bu ortalama puana dayanarak ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenleri ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına kısmen ulaştığı görüşündeler denilebilir. Yine, öğretmenler “Ülkemiz müzik türlerinden örnekler seslendirir.” sorusuna en yüksek aritmetik ortalama (2,75) ile “evet”, “Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.” sorusuna en düşük aritmetik ortalama (1,45) ile “hayır” demektedir. Faktör bazında öğretmenler “söyleme-çalma” faktörü boyutunda hedeflerin gerçekleşme düzeyi için “Ülkemiz müzik türlerinden örnekler seslendirir.” sorusuna en yüksek aritmetik ortalama (2,75) ile “evet”, “İki sesli eserleri seslendirir.” sorusuna en düşük aritmetik ortalama (1,60) ile “hayır” demektedirler. Öğretmenler “Dinleme” faktörü boyutunda hedeflerin gerçekleşme düzeyi için “Dinlediği eserlerde hız, gürlük ve anlatım terimlerini fark eder.” sorusuna en yüksek aritmetik ortalama (2,50) ile “evet”, “Dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanır.” sorusuna en düşük aritmetik ortalama (1,80) ile “hayır” demektedirler. Öğretmenler “müziksel algı ve bilgilendirme” faktörü boyutunda hedeflerin gerçekleşme düzeyi için “Müzikte kullanılan anahtarları tanır.”ve “Basit ölçüleri kavrar” sorularına en yüksek aritmetik ortalama (2,60) ile “evet”, “Türk müziği ses sistemini tanır.” sorusuna en düşük aritmetik ortalama (1,65) ile “hayır” demektedirler. Öğretmenler “müzik kültürü” faktörü boyutunda hedeflerin gerçekleşme düzeyi için “Milli bilinç kazandıran marşları tanır.” sorusuna

en yüksek aritmetik ortalama (2,70) ile “evet”, “Türk müziği tarihi hazırlık döneminin genel özelliklerine örnek verir.” sorusuna en düşük aritmetik ortalama (1,95 ile “hayır” demektirler. Öğretmenler “yaratıcılık” faktörü boyutunda hedeflerin gerçekleşme düzeyi için “Ritim-ezgi çalgısı yapar.” sorusuna en yüksek aritmetik ortalama (2,35) ile “evet”, “Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.” sorusuna en düşük aritmetik ortalama (1,45) ile “hayır” demektirler.

Öğretmen görüşleri doğrultusunda müzik dersi 9. Sınıf öğretim programında söyleme-çalma toplam öğrenme alanının ortalaması “2,13” ile kısmen, dinleme toplam hedef davranışları ortalaması “2,12” ile kısmen, müziksel algı toplam hedef davranışları ortalaması “2,02” ile kısmen, müzik kültürü toplam hedef davranışları ortalaması “2,36” ile evet, müziksel yaratıcılık toplam hedef davranışları ortalaması “2,03” ile kısmen görüşleri tespit edilmiştir. Öğretmen görüşlerine göre, hedef davranışların genel toplamı “2,15” ile kısmen olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 10: Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin istatistik veriler tablosu

		Sorular	N	Ortalama	Std. sapm
SÖYLEME – ÇALMA	s-ç1	Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.	20	1,9000	,55251
	s-ç2	Eserleri hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak seslendirir.	20	2,0500	,60481
	s-ç3	İstiklal Marşı'nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler	20	2,4500	,60481
	s-ç4	Kanon seslendirmeye istekli olur	20	2,0500	,82558
	s-ç5	Müzikte deşifre yapar.	20	1,9500	,82558
	s-ç6	İki sesli eserleri seslendirir.	20	1,6000	,68056
	s-ç7	Majör-minör tonaliteden oluşan eserleri seslendirir.	20	2,1000	,78807
	s-ç8	Ülkemiz müzik türlerinden örnekler seslendirir.	20	2,7500	,44426
	s-ç9	Dünyanın farklı bölgelerindeki müzik eserlerinden örnekler seslendirir	20	2,1000	,78807

SÖYLEME - CALMA	s- ç10	Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir	20	2,4000	,59824
	s-ç Top		20	2,13	4,96594
DİNLEME	d-11	Sesin temel özelliklerini açıklar.	20	2,2500	,63867
	d-12	Dinlediği eserlerde hız, gürlük ve anlatım terimlerini fark eder.	20	2,5000	,68825
	d-13	Uluslar arası sanat müziği tür-biçimlerini dinlemeye istekli olur.	20	1,9500	,60481
	d-14	Dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanır.	20	1,8000	,61559
	d- Top		20	2,12	1,82093
MÜZİKSEL ALGI	ma- 15	Müzikte kullanılan anahtarları tanır.	20	2,6000	,50262
	ma- 16	Basit ölçüleri kavrar.	20	2,6000	,50262
	ma- 17	İkili ve üçlü yatay aralığı tanır.	20	1,8500	,74516
	ma- 18	İkili ve üçlü dikey aralığı tanır.	20	1,9500	,60481
	ma- 19	İki diyezli ve iki bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.	20	1,8500	,67082
	ma- 20	Türk müziği ses sistemini tanır.	20	1,6500	,67082
	ma- 21	Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.	20	2,0000	,64889
	ma- 22	İki ve üç bölümlü biçimleri ayırt eder.	20	1,7000	,57124
	ma- Top		20	2,02	2,94868

MÜZİK KÜLTÜRÜ	mk-23	Müzikte İlk Çağ, Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinin genel özelliklerini açıklar.	20	2,1000	,78807
	mk-24	Türk müziği tarihi hazırlık döneminin genel özelliklerine örnek verir.	20	1,9500	,82558
	mk-25	Ülkemizdeki müzikleri türlerine 28ore sınıflandırır.	20	2,5000	,82717
	mk-26	Türk halk müziğinin genel özelliklerini açıklar.	20	2,4000	,68056
	mk-27	Türk sanat müziği biçimlerini (form) tanır.	20	2,0500	,68633
	mk-28	Milli bilinç kazandıran marşları tanır.	20	2,7000	,47016
	mk-29	Atatürk'ün güzel sanatlara ve güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme sözlerinden örnekler sunar.	20	2,6500	,58714
	mk-30	Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri tanır.	20	2,5500	,60481
	mk-Top		20	2,36	4,19147
	MÜZİKSEL YARATICILIK	my-31	Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.	20	1,4500
my-32		Ritim-ezgi çalgısı yapar.	20	2,3500	,67082
my-33		Dağarcığındaki basit ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliği oluşturur.	20	2,1000	,71818
my-34		Türk halk müziğinin yaşanmış öykülerini canlandırır	20	2,2500	,71635
my-top			20	2,03	2,03328
TOPLAM		20	2,15	13,81418	

3.2.2.İkinci Alt Problem

Çalışmanın ikinci alt problem cümlesi “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? ” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt problem için H0 hipotezi = Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki yoktur şeklinde ifade edilebilir. Bu alt problem için H1 hipotezi ise şu şekilde formüle edilebilir. H1 = Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotezimizi test etmek için yapılan istatistik işlemleri sonucu elde edilen veriler Tablo 11’de verilmiştir. Erkek öğretmenlerin ölçek genelinde 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları kadın öğretmenlerin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Faktör bazında söyleme ve dinleme faktörlerinde kadınların, diğer üç faktörde ise erkeklerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları yüksek bulunmuştur.

Tablo 11: Cinsiyet ve Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi puan ortalamalarına ilişkin Mann-Whiney test sonuçları

		N	Sıra Ort.	Sıra top.	U	p
Söy.-çalma	Kadın	10	12,50	125,00	30,000	,129
	Erkek	10	8,50	85,00		
Dinleme	Kadın	10	11,05	110,50	44,500	,670
	Erkek	10	9,95	99,50		
Muziksel algı	Kadın	10	10,10	101,00	44,500	,760
	Erkek	10	10,90	109,00		
Müzik kül.	Kadın	10	10,25	102,50	47,500	,849
	Erkek	10	10,75	107,50		

Müz. yaratıcılık	Kadın	10	9,90	99,00	44,000	,642
	Erkek	10	11,10	111,00		
Toplam	Kadın	10	9,90	110,50	44,500	,677
	Erkek	10	11,10	99,50		

Ancak bu farkların rastlantısal mı yoksa gerçek 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş göstergesi mi olduğunu belirleyebilmek için Mann-Whitney sonucu elde edilen U test değeri(U) ve anlamlılık düzeyi (p) puanları incelenmiştir.

9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları U testi, serbestlik derecesi ve p değerleri tablo 11’de görülmektedir. Bütün faktörlerde anlamlılık değeri 0.05 anlamlılık ölçütümüzden büyük bulunmuştur. Cinsiyet değişkeni bazında 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları arasında ortaya çıkan farkların anlamsız fark olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu farkın her zaman aynı şekilde oluşmayabileceği söylenebilir.

Ortaya çıkan sonuca göre öğretim programı uygulanırken öğretmenler arasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

3.2.3.Üçüncü Alt Problem

Çalışmanın üçüncü alt problemi cümlesi “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt problem için H0 hipotezi = Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki yoktur şeklinde ifade edilebilir. Bu alt problem için H1 hipotezi ise şu şekilde formüle edilebilir. H1 = Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotezimizi test etmek için parametrik olmayan veriler ile yapılan Kruskal Wallis Testi sonucu elde edilen veriler Tablo 12’de verilmiştir. Tablodan öğretmenlerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile onların yaş ortalamaları arasında söyleme çalma

($x^2=7.929$, $p<.160$), Dinleme ($x^2=9.192$, $p<.102$), müziksel algı ($x^2=6.212$, $p<.286$), müzik kültürü ($x^2=7.535$, $p<.184$), müziksel yaratıcılık ($x^2=10.527$, $p<.062$) ve toplam ($x^2=8.713$, $p<.121$) faktörleri bazında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bir başka ifade ile 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları öğretmenlerin yaşlarına bağlı değişim göstermemektedir.

Ortalamalar arasındaki farklar rastlantısal oluşmasına rağmen tüm faktörlerde 46 yaş ve üzeri öğretmenlerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini; söyleme çalma faktöründe 20-25 yaş grubu öğretmenler, dinleme, müziksel algı, müzik kültürü, müziksel yaratıcılık ve toplam faktörlerinde 41-45 yaş grubu öğretmenler 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmediği şeklinde görüş bildirmektedir.

Ankete katılan öğretmen sayısının az olması anlamlı bir fark çıkmasını etkilediği görülmektedir.

Tablo 12: Yaş ve Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi puan ortalamalarına ilişkin Kruskal Wallis test sonuçları

Faktör	yaş	n	Sıra ort	Sd	Kikare	p	Anlamlı fark
Söyleme- çalma	20-25	2	6,00	5	7,929	0,160	-
	26-30	5	14,20				
	31-35	7	7,71				
	36-40	4	11,62				
	41-45	1	6,50				
	46 üzeri	1	20,00				
	Toplam		20				
Dinleme	20-25	2	4,75	5	9,192	0,102	-
	26-30	5	15,80				
	31-35	7	8,79				
	36-40	4	10,12				
	41-45	1	3,50				
	46 üzeri	1	16,00				
	Toplam		20				

Muziksel algı	20-25	2	6,50	5	6,212	0,286	-
	26-30	5	10,10				
	31-35	7	11,43				
	36-40	4	11,25				
	41-45	1	1,50				
	46 üzeri	1	20,00				
	Toplam	20					
Müzik kültürü	20-25	2	4,25	5	7,535	0,184	-
	26-30	5	13,70				
	31-35	7	11,07				
	36-40	4	8,62				
	41-45	1	3,00				
	46 üzeri	1	18,00				
	Toplam	20					
Müz. yaratıcılık	20-25	2	6,00	5	10,527	0,062	-
	26-30	5	15,30				
	31-35	7	9,36				
	36-40	4	8,62				
	41-45	1	1,50				
	46 üzeri	1	20,00				
	Toplam	20					
Toplam	20-25	2	4,50	5	8,713	0,121	-
	26-30	5	14,40				
	31-35	7	9,43				
	36-40	4	10,00				
	41-45	1	3,00				
	46 üzeri	1	20,00				
	Toplam	20					

3.2.4.Dördüncü Alt Problem

Çalışmanın dördüncü alt problem cümlesi “4. Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile öğretmenlerin mezun oldukları okullar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu

alt problem için H0 hipotezi = Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile mezun oldukları okulları arasında anlamlı bir ilişki yoktur şeklinde ifade edilebilir. Bu alt problem için H1 hipotezi ise şu şekilde formüle edilebilir. H1 = Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile mezun oldukları okulları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotezimizi test etmek için parametrik olmayan veriler ile yapılan Kruskal Wallis Testi sonucu elde edilen veriler Tablo 13’de verilmiştir. Tablodan öğretmenlerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile onların mezun oldukları okulları arasında söyleme çalma ($x^2=4.521$, $p<.104$), Dinleme ($x^2=2.397$, $p<.302$), müziksel algı ($x^2=5.341$, $p<.069$), müzik kültürü ($x^2=5.078$, $p<.079$), müziksel yaratıcılık ($x^2=3.180$, $p<.204$) ve toplam ($x^2=5.769$, $p<.056$) faktörleri bazında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bir başka ifade ile 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları öğretmenlerin mezun oldukları okullara bağlı olarak değişim göstermemektedir.

Ortalamalar arasındaki farklar incelendiğinde tüm faktörlerde güzel sanatlar fakültesinden mezun olan öğretmenlerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini düşündüğünü, bunu sıra ile Eğitim fakültesi mezunu öğretmenler ve konservatuar mezunu öğretmenlerin takip ettiği görülmüştür. Başka bir ifade ile tüm faktörlerde 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini düşünen öğretmenler sıra ile güzel sanatlar fakültelerinden, eğitim fakültelerinden ve konservatuarlardan mezun olan öğretmenlerdir.

Tüm faktörlerde 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini düşünen öğretmenler sıra ile konservatuardan, eğitim fakültelerinden ve güzel sanatlar fakültelerinden mezun olan öğretmenler olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Mezun olunan okul ve Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi puan ortalamalarına ilişkin Kruskal Wallis test sonuçları

Faktör	Mez ol okul	n	Sıra ort	sd	Kikare	p	Anlamlı fark
Söyleme çalma	Eğitim fak	16	10,44	2	4,521	0,104	-
	Konservatuar	2	4,50				
	Güzel san	2	17,00				
	Total	20					

Dinleme	Eğitim fak	16	10,19	2	2,397	0,302	-
	Konservatuar	2	7,50				
	Güzel san	2	16,00				
	Total	20					
Muziksel algı	Eğitim fak	16	10,44	2	5,341	0,069	-
	Konservatuar	2	4,00				
	Güzel san	2	17,50				
	Total	20					
Müzik kül	Eğitim fak	16	10,25	2	5,078	0,079	-
	Konservatuar	2	5,00				
	Güzel san	2	18,00				
	Total	20					
Yaratıcılık	Eğitim fak	16	10,59	2	3,180	0,204	-
	Konservatuar	2	5,00				
	Güzel san	2	15,25				
	Total	20					
TOPLAM	Eğitim fak	16	10,25	2	5,769	0,056	-
	Konservatuar	2	4,50				
	Güzel san	2	18,50				
	Total	20					

3.2.5.Beşinci Alt Problem

Çalışmanın beşinci alt problem cümlesi 5. Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile hizmet süreleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt problem için H_0 hipotezi = Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki yoktur şeklinde ifade edilebilir. Bu alt problem için H_1 hipotezi ise şu şekilde formüle edilebilir. H_1 = Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotezimizi test etmek için parametrik olmayan veriler ile yapılan için Kruskal Wallis Testi sonucu elde edilen veriler Tablo 14’de verilmiştir. Tablodan öğretmenlerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine

dair görüş puan ortalamaları ile onların mezun oldukları okulları arasında söyleme çalma ($x^2=2.844$, $p<.584$), Dinleme ($x^2=1.592$, $p<.810$), müziksel algı ($x^2=3.316$, $p<.506$), müzik kültürü ($x^2=4.566$, $p<.335$), müziksel yaratıcılık ($x^2=5.375$, $p<.251$) ve toplam ($x^2=3.574$, $p<.467$) faktörleri bazında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bir başka ifade ile 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları öğretmenlerin mezun oldukları okullara bağlı olarak değişim göstermemektedir.

Ortalamalar arasındaki farklar incelendiğinde tüm faktörlerde 21 ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini düşünmektedir. 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmediği düşüncesini ise, söyleme çalma faktörü için 6-10 yıl arası çalışanlar 9,50 ortalama ile, dinleme faktörü için 16-20 yıl arası çalışanlar 8,17 ortalama ile, müziksel algı faktörü için 16-20 yıl arası çalışanlar 9,17 ortalama ile, müzik kültürü faktörü için 16-20 yıl arası çalışanlar 5,50 ortalama ile, yaratıcılık faktörü için 16-20 yıl arası çalışanlar 6,83 ortalama ile düşünmektedir.

Ankete katılan öğretmenlerin sayısının az olması öğretmenlerin hizmet süreleri ile ilgili anlamlı bir fark çıkmamasına neden olduğu görülmektedir.

Tablo 14: Hizmet süreleri ve Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin ortaöğretim 9. sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyi puan ortalamalarına ilişkin Kruskal Wallis test sonuçları

Faktör	Çal süresi	n	Sıra ort	Sd	Kikare	P	Anlamlı fark
Söyleme çalma	1-5 yıl	5	10,00	4	2,844	,584	
	6-10 yıl	7	9,50				
	11-15 yıl	4	10,50				
	16-20 yıl	3	10,50				
	21ve üzeri	1	20,00				
	Total	20					
Dinleme	1-5 yıl	5	11,40	4	1,592	0,810	
	6-10 yıl	7	9,93				
	11-15 yıl	4	10,75				
	16-20 yıl	3	8,17				
	21ve üzeri	1	16,00				
	Total	20					

Muziksel algı	1-5 yıl	5	9,70	4	3,316	0,506
	6-10 yıl	7	9,50			
	11-15 yıl	4	11,88			
	16-20 yıl	3	9,17			
	21ve üzeri	1	20,00			
	Total	20				
Müzik kültürü	1-5 yıl	5	9,30	4	4,566	,335
	6-10 yıl	7	12,00			
	11-15 yıl	4	11,25			
	16-20 yıl	3	5,50			
	21ve üzeri	1	18,00			
	Total	20				
Müz. Yaratıcılık	1-5 yıl	5	12,30	4	5,375	0,251
	6-10 yıl	7	11,00			
	11-15 yıl	4	7,75			
	16-20 yıl	3	6,83			
	21ve üzeri	1	20,00			
	Total	20				
TOPLAM	1-5 yıl	5	9,80	4	3,574	0,467
	6-10 yıl	7	11,00			
	11-15 yıl	4	10,50			
	16-20 yıl	3	7,33			
	21ve üzeri	1	20,00			
	Total	20				

BÖLÜM IV

SONUÇ

4.1. Birinci Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programının hedeflerine ulaşmasına ilişkin yapılan değerlendirmenin sonuçları nelerdir?” sorusuna ilişkin sonuçlar:

Öğretmen görüşleri doğrultusunda müzik dersi 9. Sınıf öğretim programında **söyleme-çalma** toplam öğrenme alanının ortalaması “2,13” ile kısmen, **dinleme** toplam hedef davranışları ortalaması “2,12” ile kısmen, **müziksel algı** toplam hedef davranışları ortalaması “2,02” ile kısmen, **müzik kültürü** toplam hedef davranışları ortalaması “2,36” ile evet, **müziksel yaratıcılık** toplam hedef davranışları ortalaması “2,03” ile kısmen görüşleri tespit edilmiştir. Öğretmen görüşlerine göre, hedef davranışların genel toplamı “2,15” ile kısmen olduğu ortaya çıkmıştır.

Ortaöğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarından, **söyleme-çalma** alanına ait hedeflerin kısmen gerçekleştiği görülmektedir. Bunun nedenleri şu şekilde belirlenmiştir. Öğrencilerin ortaokulda almış oldukları müzik dersi bilgilerinin yetersizliği söyleme ve çalma öğrenme alanına ait hedeflerin gerçekleştirilmesini zorlaştırmaktadır. Ayrıca ders süresinin 1 ders saati olması konulara gerekli zamanın ayrılamamasına neden olmaktadır. Öğrencilerin temel müzik bilgisine yeteri kadar sahip olmamalarından dolayı öğretmenlerin bu hedefleri gerçekleştirmekte zorlandıkları görülmektedir. Araç gereçlerin yetersizliği de hedeflere ulaşılmasında bir engel olarak görülmektedir. Öğrencilerin ders esnasında kullanabilecekleri bir çalgıya sahip olmamaları, müzik dersine ait bir dersliğin olmaması, sınıfların fiziki şartlarının uygun olmaması, sınıfların oldukça kalabalık olması gibi sebepler de hedeflerin gerçekleştirilmesini güçleştirmektedir.

Ortaöğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarından, **dinleme** alanına ait hedeflerin kısmen gerçekleştiği görülmektedir. Bunun nedenlerinin ise; Öğretmenlerin derste müzik dinletebileceği bir cihaza sahip olmaması, eğitim programını içeren konuları anlatan şarkıları öğrencilerin sevmemesi, öğretmenlerin dinletmek istediği müzik ile öğrencilerin dinlemek istedikleri müziğin uyuşmaması, programda geçen müzik eserlerinin öğrencilerin müzik zevklerine hitap etmemesi, sınıfların fiziki şartlarının müzik dinletmeye uygun olmaması gibi sebepler olduğu düşünülmektedir.

Ortaöğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarından, **müziksel algı** alanına ait hedeflerin kısmen gerçekleştiği

görülmektedir. Öğrencilerin ortaokulda temel müzik eğitimini yeteri kadar almamaları programda geçen konuları kavramalarını zorlaştırdığı düşünülmektedir. Ortaokul da temel müzik eğitiminin eksik alınmasının konuların anlaşılmasında güçlüklerle sebep olduğu düşünülmektedir.1 ders saatinin müziksel algı öğrenme alanına ilişkin hedeflerin gerçekleştirilmesi için yetersiz olduğu düşünülmektedir. Kaldı ki teorik bilgilerden çok uygulamalı derslerde öğrencilerin daha aktif olduğu düşünülürse bu sürenin yetersizliği daha da anlamlı hale gelmektedir. Sınıfların oldukça kalabalık olmasının da hedeflere ulaşılmasını güçleştirdiği düşünülmektedir.

Ortaöğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarından, **müzik kültürü** alanına ait hedeflerin tamamen gerçekleştiği görülmektedir. Bu hedefi içeren konulara öğrencilerin ilgi duyması, öğrencilerin dinlediği müzik zevkine uygun konuları içermesi, öğrencilerin günlük yaşantılarında karşılaştıkları konuları içermesi sebebiyle öğretmenlerin bu konuları öğretmekte zorlanmaması buna sebep olarak gösterilebilir.

Ortaöğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarından, **müziksel yaratıcılık** alanına ait hedeflerin kısmen gerçekleştiği görülmektedir. Öğrencilerin ritimsel çalışmalar yapmaktan hoşlanması, öğrencilerin eserleri anlatan hikâyeleri canlandırmayı sevmesi bu hedeflerin kısmen gerçekleştirilmesinin sebeplerinden olduğu düşünülmektedir. Yine aynı şekilde öğrencilerin notaları öğrenmekten ve bu notalarla ilgili çalışmalar yapmaktan hoşlanmaması, öğretmenlerin bir ders saatinde bu hedefi içeren konuları yetiştirememesi, sınıfların çok kalabalık olması gibi sebepler de kısmen gerçekleştirilememesinin nedenlerinden olduğu düşünülmektedir.

Kocabaş(1993:99) tarafından yapılan araştırmada da alınan öğretmen görüşleri sonucunda lise müzik dersi öğretim programının genel müzik eğitimini esas aldığı ancak genel bir müzik kültürü vermede beklenen ölçüde yeterli görülmediği ortaya çıkmıştır. Araştırmamızın sonucu bu çalışma ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Öğretmenlerin programı kısmen uygulayabilmelerinin sebepleri; müzik dersinin seçmeli ders olarak görülmesi, ders saatinin 1 saate indirilmesi, sınıfların kalabalık olması, okul idaresinin ve velilerin müzik dersine bakış açılarının olumsuz olması, öğrencilerin müzik dersine karşı ön yargılı olması, öğretim programının çok ağır konular içermesi gibi pek çok sebebe dayandırılabilir. Bu sebeplerle ilgili yazılmış herhangi bir araştırma bulunmamaktadır.

4.2. İkinci Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar:

Öğretmen görüşleri doğrultusunda müzik dersi 9. Sınıf öğretim programının hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bununla birlikte anlamlılık çıkmamasına rağmen erkek öğretmenlerin ölçek genelinde 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları kadın öğretmenlerin puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Faktör bazında söyleme ve dinleme faktörlerinde kadınların, diğer üç faktörde ise erkeklerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları yüksek bulunmuştur.

Ortaya çıkan sonuca göre öğretim programı uygulanırken öğretmenler arasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Bu konuyla ilgili araştırma yapılmamıştır. Bu çalışmada cinsiyet bazında fark çıkmamasının nedenlerinden biri araştırmaya katılan öğretmen sayısının az olması olabilir. Bu çalışmada cinsiyetle ilgili farkın çıkmaması başka çalışmalarda çıkmayacağı anlamına gelmemektedir.

4.3. Üçüncü Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar:

Öğretmen görüşleri doğrultusunda müzik dersi 9. Sınıf öğretim programının hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile yaşlarının arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Ortalamalar arasındaki farklar rastlantısal oluşmasına rağmen tüm faktörlerde 46 yaş ve üzeri öğretmenlerin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini; söyleme çalma faktöründe 20-25 yaş grubu öğretmenler, dinleme, müziksel algı, müzik kültürü, müziksel yaratıcılık ve toplam faktörlerinde 41-45 yaş grubu öğretmenler 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmediği şeklinde görüş bildirmektedir.

Ancak bu araştırmaya katılan öğretmen sayısının az olması, sonucun anlamlı çıkmamasında etkili olabilir. Önceki çalışmalarda öğrencilerin yaş değişkeni ile ilgili araştırmalar bulunmaktadır ancak öğretmenlerin yaş değişkenleri ile ilgili herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

4.4. Dördüncü Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile öğretmenlerin mezun oldukları okullar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar:

Öğretmen görüşleri doğrultusunda müzik dersi 9. Sınıf öğretim programının hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile mezun oldukları okullar arasında anlamlı bir ilişki görülmemektedir. Güzel sanatlar fakültesinden mezun olan öğretmenler öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini düşündüğü, bunu sıra ile Eğitim fakültesi mezunu öğretmenler ve konservatuar mezunu öğretmenlerin takip ettiği görülmüştür. Başka bir ifade ile tüm faktörlerde 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini düşünen öğretmenler sıra ile konservatuardan, eğitim fakültelerinden ve güzel sanatlar fakültelerinden mezun olan öğretmenlerdir. Bununla birlikte GSF’den mezun olan öğretmenlerin diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlere oranla öğretim programının hedeflerinin gerçekleşmesinde daha olumlu olduğu ortalamalarda görülmektedir.

Polat(2005:116)’ın araştırma sonucunda da müzik dersinin müfredat programına ilişkin öğretmen görüşü ile öğretmenlerin mezun oldukları lisans programı arasında ilişki saptanmamıştır. Araştırmamızın sonucu bu çalışma ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

4.5. Beşinci Alt Problem olan “Ortaöğretim kurumlarında çalışmakta olan müzik öğretmenlerinin 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile öğretmenlerin hizmet süreleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusuna ilişkin sonuçlar:

Öğretmen görüşleri doğrultusunda müzik dersi 9. Sınıf öğretim programının hedeflerinin gerçekleşmesine dair görüş puan ortalamaları ile çalışma süreleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonuca dayanılarak öğretmenlerin müzik dersi öğretim programı ile ilgili görüşlerinin, hizmet süreleri ile ilişkili olmadığı görülmektedir.

Ortalamalar arasındaki farklar incelendiğinde tüm faktörlerde 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahip öğretmenler, 9. sınıf müzik dersi öğretim programı hedeflerinin gerçekleştiğini düşünmektedirler. 9. sınıf müzik dersi öğretim programı öğrenme alanlarından söyleme çalma faktörü için 6-10 yıl arası çalışanlar 9,50 ortalama ile, dinleme faktörü için 16-20 yıl arası çalışanlar 8,17 ortalama ile, müziksel algı faktörü için 16-20 yıl arası çalışanlar 9,17 ortalama ile, müzik kültürü faktörü için 16-20 yıl arası çalışanlar 5,50 ortalama ile, yaratıcılık faktörü için 16-20

yıl arası çalışanlar 6,83 ortalama ile gerçekleşmediğini düşünmektedirler. Fakat araştırmaya katılan öğretmenlerin sayısının az olmasının bu sonucu etkilediği düşünülmektedir.

Polat (2005:116)'ın araştırma sonucunda da müzik dersinin müfredat programına ilişkin öğretmen görüşü ile öğretmenlerin çalışma süreleri arasında ilişki saptanmamıştır. Araştırmamızın sonucu bu çalışma ile paralellik göstermektedir.

BÖLÜM V

ÖNERİLER

5.1.Öneriler

Bu araştırmada ortaöğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar ortaöğretim 9. Sınıf müzik dersi öğretim programı amaçlarına kısmen ulaşıldığını göstermektedir.

Problem bölümünde de açıklandığı gibi müzik dersinin amaçlarına kısmen ulaşılmasının birçok nedeni vardır. En başta ders saatinin yetersizliği olmak üzere; öğrencilerin alt yapı eksikliği, müzik dersi için hazırlanmış dersliklerin yeterli olmaması, derslerde kullanılacak araç gereç eksikliği, öğrencilerin, velilerin ve okul yöneticilerinin bu derse karşı ön yargılı ve ilgisiz tutumları da en önemli nedenlerdendir.

Ortaöğretim 9. sınıflarda müzik dersi haftada bir ders saati süresince işlenmektedir. Bu kadar kısa bir süre içerisinde öğretim programının öngördüğü konuları, ilke ve amaçlarına uygun olarak işlenmesinin zorluğu ortadadır. Müzik dersi öğretim programının amaçlarına ulaşabilmesi için öncelikle haftalık ders saatinin arttırılarak en az 2 saate çıkarılması gerekmektedir. Ancak problemin çözümü için sadece ders saatlerinin arttırılması yeterli olmayacaktır. Öğrencilerin müzik eğitimine başladıkları ilk yıldan itibaren müzik dersinin sistemli bir şekilde amacına uygun işlenmesi gerekmektedir. Müzik dersinin doğası gereği, alt sınıfların konuları iyi ve tam öğretilip bilgi ve deneyim oluşturulmadan yeni konuların işlenmesi mümkün değildir. Bu durumda sınıf seviyesi kendiliğinden düşmekte ve öğretmen bu uygulamalarda zorlanmaktadır.

İlkokul 1. 2. 3. ve 4. sınıflarda müzik derslerine sınıf öğretmenleri girmektedir. Sınıf öğretmenlerinin müzik öğretmenleri kadar dersin konularına hâkim olamadıkları düşünülmektedir. Ortaokullarda ise 5. 6. 7. ve 8. sınıflarda müzik derslerine müzik öğretmenleri girmektedir. İlkokul da müzik dersinin müzik öğretmeni tarafından işlenmemesi öğrencinin sağlam bir temele sahip olmasını engellemektedir. Bu da öğrencinin ortaöğretime başladığında müzik dersinde başarısız olmasına ve derse karşı ön yargılı yaklaşmasına sebep olmaktadır.

Polat (2005:118)'ında belirttiği gibi ilkokulda müzik dersi ya hiç yapılmamakta ya da yetersiz düzeyde kalmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin müzik dersi ile ilgili yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaması ve öğrencinin 5. sınıfa yetersiz bir altyapıyla gelmesi müzik öğretmenin işini zorlaştırmaktadır. Bu durumda ilkokul

ve ortaokullarda tüm sınıfların müzik dersleri müzik öğretmenleri tarafından verilmeli ve programın devamlılığı sağlanmalıdır.

Devlet okullarında çoğunlukla müzik dersleri için ayrılmış derslikler bulunmadığı bilinmektedir. Oysa soyut bir kavram olan müzik ancak uygulama yoluyla öğrenilebilir. Bundan dolayı müzik dersi için hazırlanmış ve gerekli araç-gereçlerle donatılmış bir müzik ortamına ihtiyaç vardır. Sınıfların kalabalık oluşu, farklı ilgi ve yetenek düzeyine sahip olan öğrencilere ulaşılmasını engellemektedir. Sınıf mevcutlarının azaltılması gerekmektedir.

Okul yöneticilerine ve öğrenci velilerine; sanatın, sosyal ve kültürel etkinliklerin, öğrencilerin genel başarısında ve psikolojik gelişimleri üzerinde önemli etkisi olduğu anlatılmalıdır.

Ayrıca bu araştırmanın farklı illerde daha çok öğretmen katılımıyla yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıköz, Kamile Ün,**(2003) Aktif Öğrenme, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir.
- Atalay, Engin** (1998).”Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerinin Müziğe İlişkin Tutumlarının Ölçülmesi” Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ertürk, Selahattin.**(1998). Program Geliştirme, Mateksan A.Ş. Aralık 1998,Ankara
- Fidan, Nurettin. , Erden, Mehmet.** (1998). Eğitime Giriş. İstanbul: Alkım Yayınevi
- Hachette, *Gelişim Ansiklopedisi.*** (1983). Alfabetik Genel Kültür Ansiklopedisi. İstanbul:
Gelişim Yayınları
- Karasar, Prof. Dr. Niyazi** (2002) Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara
- Kocabaş,Ayfer.** (1993).1986-Lise müzik dersi öğretim programının ege bölgesinde görevli müzik öğretmenlerinin görüşlerine ve çağdaş program geliştirme ilkelerine göre değerlendirilmesi. Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- OÖMP(Orta Öğretim Müfredat Programı).**(2009) Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
- Özdemir, Mehmet Ali.** (1998). THM Sistematiği ve Eğitim Müziği Besteciliğinde Kullanılabilirliği”. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.
- Özgüven, İ. Ethem,**(2009) Psikolojik Testler, PDREM Yayınları, Ankara.
- Polat, Pınar Gülsüm** (2005). İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Müfredat Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüş ve Düşüncelerinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Uçan, Ali. (1989), Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Altmış Yılında Müzik Eğitimi, G.Ü. Gazi

Eğitim Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, Ankara

Uçan, Ali. (1990), Müzik Eğitiminin Niteliği Üç Ana Türü ve Bazı Temel Sorunları”,

Orkestra Dergisi, Sayı 207, İstanbul

Uçan, Ali. (1994). İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.

Uçan, Ali (1996), İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.

Uçan, Ali.(1997).Müzik Eğitimi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.

Uçan Ali, Yıldız Gökay ve Bayraktar Ertuğrul.(1999) İlköğretimde Müzik Öğretimi: İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı, Modül 9, Burdur, Temmuz 1999.

Yararlanılan İnternet Siteleri

http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanat_e%C4%9Fitimi 27.10.2011

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.514305d394f979.38754018 13.03.2013

EKLER

Ek-1 Araştırma İçin İzin belgesi

Ek-2 Anket formu

Ek-3 Orta ğretim 9. Sınıf ğretim Programı

EK-1 ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

09 NISAN 2012

Sayı : B.08.4.MEM.0.42.20.02-605.99/ 12177
Konu : Araştırma izni

KONYA ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 01/03/2012 tarihli ve B.30.2.KON.0.43.00.00/300/59 sayılı yazı

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Belgin BAĞRIAÇIK'ın "Ortaöğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örneği)" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen ve onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen araştırmanın, İlimiz Meram, Selçuklu, Karatay ilçelerinde ekli listede belirtilen okullarda görev yapan 9. sınıf müzik öğretmenlerine uygulanmasında sakınca görülmemektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen nüshalar kullanılacak olup sonucun CD ortamında iki nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir. Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini rica ederim.

Tayyar ŞAŞMAZ
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:
1- Öğretmen Anket Formu (5 Sayfa)
2- Okul Listesi (1 Sayfa)

Abdülaziz Mah. Atatürk Cad. 42040 Meram/KONYA
Tel:0332 353 30 50 Faks:0332 351 59 40
Web : <http://konya.meb.gov.tr>
E-Posta : konyamem@meb.gov.tr

Strateji :
Bilgi: Fatma GÖRES
0332 353 30 50 (1259)
istatistik42@meb.gov.tr

KONYA İLİNDEKİ ARAŞTIRMA YAPILACAK OKULLARIN LİSTESİ

Selçuklu ilçesi:

1. Mehmet Akif Ersoy Lisesi
2. Konevi Anadolu Lisesi
3. Selçuklu Cumhuriyet Lisesi
4. Osman Nuri Hekimoğlu Lisesi
5. Dumlupınar Lisesi
6. Selçuklu Anadolu Atatürk Lisesi
7. Selçuklu Gazi Lisesi
8. Ö. Ekol Koleji
9. Ö. Türmak Lisesi
10. Ö. TED Koleji

Meram ilçesi:

11. Meram Anadolu Lisesi
12. Konya Anadolu Lisesi
13. 75. Yıl Lisesi
14. Muhittin Güzelkılınç Lisesi
15. Meram Mehmet Münevver Kurban Lisesi
16. Meram Ticaret Meslek Lisesi
17. Ö. Diltaş Lisesi
18. Ö. Başak Lisesi

Karatay ilçesi:

19. Cemil Keleşoğlu Lisesi
20. Ö. Enderun Lisesi
21. Ö. Envar Lisesi
22. Ö. Güventaş Lisesi

EK-2 ANKET FORMU

Değerli meslektaşlarım,

Bu anket “Ortaöğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örneği)” konulu araştırma için gerekli verilerin bir bölümünü sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrenimim gereği olarak yapılmaktadır.

Bu anketle, uygulanmakta olan Ortaöğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının amaçlarına ulaşma düzeylerini araştırmak ve bu programla ilgili mevcut durumun tespiti için siz değerli müzik öğretmenlerinin görüşlerinin alınmasına gerek duyulmuştur.

Anket kişisel bilgilerle birlikte programın bütün amaçlarını kapsayan 2 bölümden ve ... sorudan oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgilerden oluşurken, ikinci bölüm ise 9. Sınıf amaçlarından oluşmaktadır. Soruları okuduktan sonra en uygun seçeneğe (X) işareti koyunuz. Anket üzerine adınızı ve soyadınızı yazmayınız. Her soruda görüşünüzü içtenlikle belirtmeniz araştırmanın sağlıklı olması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anketle toplanan bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacak, başka hiçbir kurum veya kişiye açık tutulmayacaktır. Gösterdiğiniz ilgi ve yardımlardan dolayı teşekkür ederim. Saygılarımla...

Belgin BAĞRIAÇIK

Araştırmacı

BİRİNCİ BÖLÜM

Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz?

Kadın (1) Erkek (2)

2. Kaç yaşındasınız?

(1)20-25 (2) 26-30 (3)31-35 (4)36-40 (5)41-45 (6)46 ve üzeri

3. Mezun olduğunuz Yüksek Öğretim Kurumunun adı?

- (1) Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü
(2) Devlet Konservatuarı
(3) Güzel Sanatlar Fakültesi
4. Müzik Öğretmeni olarak hizmet süreniz?
(1) 1-5 yıl
(2) 6-10 yıl
(3) 11-15 yıl
(4) 16-20 yıl
(5) 21 ve üstü

İKİNCİ BÖLÜM

Ortaöğretim 9. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Kazanımlarına İlişkin Sorular

35. Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.
(3)Evet (2)Kısmen (1)Hayır
36. Eserleri hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak seslendirir.
(3)Evet (2)Kısmen (1)Hayır
37. İstiklal Marşı'nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler.
(3)Evet (2)Kısmen (1)Hayır
38. Kanon seslendirmeye istekli olur.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
39. Müzikte deşifre yapar.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
40. İkisesli eserleri seslendirir.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
41. Majör-minör tonaliteden oluşan eserleri seslendirir.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
42. Ülkemiz müzik türlerinden örnekler seslendirir.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
43. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzik eserlerinden örnekler seslendirir.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
44. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
45. Sesin temel özelliklerini açıklar.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
46. Dinlediği eserlerde hız, gürlük ve anlatım terimlerini fark eder.
()Evet ()Kısmen ()Hayır

47. Uluslar arası sanat müziği tür-biçimlerini dinlemeye istekli olur.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
48. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
49. Müzikte kullanılan anahtarları tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
50. Basit ölçüleri kavrar.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
51. İkili ve üçlü yatay aralığı tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
52. İkili ve üçlü dikey aralığı tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
53. İki diyezli ve iki bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
54. Türk müziği ses sistemini tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
55. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
56. İki ve üç bölümlü biçimleri ayırt eder.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
57. Müzikte İlk Çağ, Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinin genel özelliklerini açıklar.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
58. Türk müziği tarihi hazırlık döneminin genel özelliklerine örnek verir.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
59. Ülkemizdeki müzikleri türlerine göre sınıflandırır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
60. Türk halk müziğinin genel özelliklerini açıklar.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
61. Türk sanat müziği biçimlerini (form) tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
62. Milli bilinç kazandıran marşları tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
63. Atatürk'ün güzel sanatlara ve güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme sözlerinden örnekler sunar.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
64. Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri tanır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
65. Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.
()Evet ()Kısmen ()Hayır

- 66.** Ritim-ezgi çalgısı yapar.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
- 67.** Dağarcığındaki basit ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliğı oluşturur.
()Evet ()Kısmen ()Hayır
- 68.** Türk halk müziğinin yaşanmış öykülerini canlandırır.
()Evet ()Kısmen ()Hayır

**EK:3 ORTA ÖĞRETİM MÜZİK
DERSİ 9. SINIF ÖĞRETİM
PROGRAMI**

AKADEMİK DANIŞMAN

Yrd. Doç. Dr. Sezen ÖZEKE
Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi

KOMİSYON ÜYELERİ

Nuray GÜLDOĞAN
Alan Öğretmeni

Fatma KILIÇLAR
Alan Öğretmeni

Suat ŞAHİN
Alan Öğretmeni

Uğurcan TOKGÖZ
Alan Öğretmeni

Sedat BAŞKIRIK
Program Geliştirme Uzmanı

Serpil KILINÇ
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

İsmail ŞENER
Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Mevlüt KAŞIKÇI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
Program Geliştirme Uzmanı

Ensar MANAV
Bursa İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Müdür Yardımcısı

KOORDİNASYON

Medine KARAPINAR Ortaöğretim
Genel Müdürlüğü Öğretim
Programları Şube Müdürü

İÇİNDEKİLER

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI	5
1. ORTAÖĞRETİM MÜZİK (9, 10, 11 VE 12. SINIFLAR) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	6
1.1. GİRİŞ	6
1.2. PROGRAMIN VİZYONU	7
1.3. PROGRAMIN MİSYONU	7
1.4. PROGRAMIN TEMEL YAKLAŞIMI	7
1.5. ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI ...	13
1.6. PROGRAMIN YAPISI	14
1.6.1. Kavramlar	14
1.6.2. Beceriler	18
1.6.3. Değerler ve Tutumlar	21
1.6.4. Öğrenme Alanları	22
1.6.5. Kazanımlar	24
1.6.6. Atatürkçülükle İlgili Kazanımlar	31
1.6.7. Öğrenme-Öğretme Süreci	32
1.6.7.1. Öğrenme-Öğretme Süreci Aşamaları	33
1.6.7.2. Örnek Etkinlikler	35
1.6.8. Öğretim Yöntem ve Teknikleri	43
1.6.8.1. Genel Müzik Öğretim Yöntemleri	43
1.6.8.2. Özel Müzik Öğretim Yöntemleri	43
1.6.9. Programın Uygulanması ile İlgili Açıklamalar	45
1.6.9.1. Dokuzuncu Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı	50
1.6.9.2. Onuncu Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı	63
1.6.9.3. On birinci Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı	74
1.6.9.4. On ikinci Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programı	85
2. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	94
2.1. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇ VE YÖNTEMLERİ	96
2.1.1. Performans Değerlendirme	96
2.1.2. Proje	96
2.1.2.1. Proje Örnekleri	98
2.1.2.2. Projeler İçin Değerlendirme Formları Ve Dereceli Puanlama Anahtarları Örnekleri	102
2.1.3. Performans Görevi	106
2.1.3.1. Performans Görevi Örnekleri	107
2.1.4. Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubric)	111

2.1.5. Gözlem.....	114
2.1.6. Sözlü Sunum.....	114
2.1.7. Öz Değerlendirme.....	116
2.1.7.1. Öz Değerlendirme Formu Örnekleri	117
2.1.8. Akran Değerlendirme.....	119
2.1.9. Görüşme (Mülakat)	119
2.1.10. Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolyo).....	120
2.1.11. Yazılı Yoklamalar	129
2.1.11.1. Çoktan Seçmeli Soru Örnekleri	131
3. PROGRAMLA BİRLİKTE ÖNGÖRÜLEN İHTİYAÇ LİSTESİ.....	134
4. EKLER.....	136
Ek 1. Saatlere Göre Kazanım Dağılımları.....	136
5. SÖZLÜK.....	157
5.1. ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE İLGİLİ KAVRAMLARIN TANIMLARI	159
6. KAYNAKÇA.....	163

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN GENEL AMAÇLARI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'na Göre Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları:

Genel Amaçlar

Madde 2- Türk Millî Eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini,

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesi bulunan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlaki, insani, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,

3. İlgî, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

1. ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (9, 10, 11 VE 12. SINIFLAR)

1.1. GİRİŞ

Sanat, kişilerin bireysel gelişimlerine, kendilerini ifade edebilmelerine, yardımlaşma ve birlikte çalışma becerilerinin gelişmesine, üretici bireyler olarak yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu özellikleriyle, eğitimin her kademesinde yapılan sanat eğitimi ile yeni şeyler üreten, yaratıcı ve özgürce kendilerini ifade edebilen bireylere ulaşmak hedeflenmelidir. Özel yetenek şartı aranmadan her yaşta ve her düzeyde bireyler için sanat eğitimi olanağı sağlanmalıdır. Bu eğitim her yaşta ve her kademedeki öğrenciler için kesintisiz olarak devam etmelidir.

Sanat dallarından biri olan müzik, hayatın ayrılmaz bir parçasıdır ve insan yaşantısının her bir döneminde her bir bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine büyük katkı sağlayan önemli bir olgudur. Müziğin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerinin insan yaşamındaki yeri ve öneminin yanı sıra hem bir eğitim aracı hem bir eğitim yolu - yöntemi hem de bir eğitim alanı hâline geldiği vurgulanmaktadır (Uçan, 1997). Çağdaş bir eğitimin gerçekleştirilmesi için *bilim*, *sanat* ve *teknik* konu alanlarının bir bütün olarak düşünülmesi gerekir. Bu bağlamda, müzik eğitimi alanı da diğer konu alanları arasında “sessel ve işitsel” nitelikli bir sanat eğitimi içine girdiği için sanat eğitiminin en önemli dallarından birini oluşturur (Uçan, 1997). Dolayısıyla müzik, eğitimin temelini oluşturmalıdır ve bireyin gelişimine sağladığı çok yönlü katkılardan dolayı eğitim-öğretim programlarının ayrılmaz bir parçası olarak diğer alanlarla bir bütünlük içinde aynı önemde yer almalıdır. Bu nedenlerle her bir öğrenci iyi hazırlanmış müzik programı doğrultusunda çok yönlü bir müzik eğitimi hak etmektedir.

Müzik eğitimi, öğrencide çeşitli müziksel bilgi, beceri, tutum ve değerler edindirmeye yönelik yapılan bir süreçtir. Bu süreç içinde, öğrencinin yaşantısında var olan olgulardan yola çıkılarak ve düzenli plan, program ve yöntemlerle desteklenerek belirli hedeflere ulaşılır.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, öncelikle her öğrencinin müziği bir ders olarak değil, bir yaşam biçimi hâline dönüştürmesi hedeflenerek hazırlanmıştır. Ayrıca öğrencilere müziği sevdirmek, yaparak yaşayarak öğrenme yoluyla müzikten haz almalarını sağlamak ve estetik bir bakış açısı oluşturmak amacıyla öğrenciyi merkez alarak hazırlanmış bir programdır.

Program 1986 ve 1998 yılı ortaöğretim müzik dersi programlarında yer alan içerikler de göz önüne alınarak yeni öğrenim alanları, kazanımlar, etkinlikler, ölçme ve değerlendirme teknikleriyle özgün bir program olarak geliştirilmiştir. Bu program MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından hazırlanmış olup, program geliştirme aşamasında öncelikle öğrencilerin gelişim süreçleri, öğrenciye

kazandırılmak istenen davranışlar ve bilişsel kazanımlar, güncel yöntem ve tekniklerle desteklenerek hazırlanmıştır.

1.2. PROGRAMIN VİZYONU

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı öğrenci merkezli eğitim ve aktif öğrenme yaklaşımlarından hareketle öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini amaçlamaktadır. Bu yolla öğrenciye sevgi, saygı ve güven ortamı sunarak topluma;

- Bilgili, görgülü, duyarlı ve sorumluluk sahibi,
- Sağlıklı, dengeli, insancıl, kendisiyle ve çevresiyle barışık,
- Kendini ve toplumu sürekli geliştiren,
- Ulusal ve uluslararası değerleri tanıyan,
- Vatanını ve milletini seven ve aynı zamanda uluslararası düzeyde ülkesini temsil edebilen,
- Bilinçli, mutlu, özgür kişilikli ve öz güven sahibi bireyler kazandırmayı hedeflemektedir.

1.3. PROGRAMIN MİSYONU

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın ilkeleri aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

- Müziği anlayarak dinleyen, bilinçli, estetik bakış açısına sahip bireyler yetiştirmek
- Söyleme, çalma ve yaratma becerileriyle öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlayarak kuramsal müzik bilgileri ile öğrencilerin müziği bilgi düzeyine aktarmalarına yardımcı olmak
- Analiz, sentez ve değerlendirme yapabilen müziksel donanıma sahip bireyler yetiştirmek
- Müzik yoluyla kendilerini ve çevrelerini tanımalarına yardımcı olmak
- Ulusal ve uluslararası müzik eserlerini değerlendirebilecek kültürel ve tarihsel perspektif kazandırmak

1.4. PROGRAMIN TEMEL YAKLAŞIMI

Bilgi, insanlık tarihinin her döneminde önemli olmakla beraber, iletişim olanaklarının küçülttüğü dünyamızda en önemli etkenlerden biri durumuna gelmiştir. Çağımızda tartışılmaz üstünlük hiç kuşkusuz “bilgiyi üreten” ve “bilgiyi kullanan”larıdır. Bilginin kazanılmasında, kullanılmasında ve donanımlı insan gücünün yetiştirilmesinde de en önemli görev eğitim sistemimize düşmektedir.

Ülkemizde öğretim programlarının öğrencilerin bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerine, sorun çözme ve karar verme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayacak şekilde yeniden

düzenlenmesine ihtiyaç olduğu sıklıkla dile getirilmektedir. Tüm bu ihtiyaçlar doğrultusunda, dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak öğretim programlarında yeni yaklaşımlar dikkat çekmektedir. Bu nedenle program; bilginin taşıdığı değeri ve bireyin var olan deneyimlerini dikkate alan, bireyin etkin katılımını ve doğru karar vermesini sağlayan, sorun çözmesini destekleyerek geliştirici bir yaklaşım doğrultusunda yapılandırmayı önemseyen bir süreç izlemektedir. Bu yaklaşımla öğrenci merkezli, dolayısıyla etkinlik merkezli müzik eğitimi ile bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencinin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşimine olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır.

Ülkemizde düzenli müzik eğitimi ilköğretim döneminde başlamaktadır ve bu kademedeki görev yapan/yapacak öğretmenlerimizin müzik eğitiminin erken yaşlarda başlaması gerektiğine dikkat çekmesi gerekmektedir. Erken yaşlarda kazanılan müzik davranışları kalıcıdır. Müzik dersi ile öğrenci birçok davranışı birlikte kazanır. Böylelikle ikinci kademedeki öğrenme ortamına sağlam bir altyapı oluşturması beklenir. Bu nedenle, Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın temel yaklaşımında, ilköğretim müzik programının devamı olarak, "yaparak öğrenme" ya da "öğrencinin aktif katılımının sağlanması" yoluyla yapılan bir eğitim-öğretim anlayışı benimsenmektedir.

Öğrenci merkezli yaklaşım şeklinde ifade edilebilecek bu yaklaşımda, öğretmen öğrencilerin tecrübelerini, yeteneklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrencilerin hayatındaki gerçeklerle dersini birleştirmeli ve bilinenden yola çıkarak daha etkili bir müzik dersi hedeflemelidir. Bu anlamda öğrenci merkezli bir müzik dersi planlanırken şu aşamaları dikkate almak gerekir. Bunlar;

1. Öğrencileri tanıma

Bu aşamada aşağıdaki sorulara cevaplar aramak önemli olabilir:

- Hangi tarzda müzikler öğrencilerin ilgisini çekiyor?
- Öğrenciler hangi müziksel bilgi ve becerileri kazanacaklar?
- Bu bilgi becerileri kazanma sürecinde hangi konuları öğrenecekler?
- Öğrenme tarzları nelerdir?
- Müziksel açıdan ulaşmak istedikleri hedefler veya hayalleri var mı?
- Gelişimsel olarak öğrenciler hangi aşamalarda?
- Ailelerinin müziksel ve eğitimsel beklentileri nelerdir?

2. Öğrencilerin düzeyini düşünerek derse başlama

- Bu aşamada öğrencileri bilinenden bilinmeyene doğru yönlendirme, öğrenciye aktif görevler vererek derse katılımını sağlama, değişik müziksel örnekler ve farklı yöntemler sunarak çeşitlilik sunma önemlidir.

3. Müziksel keşiflere ve etkinliklere zaman ayırma

- Ortaöğretim öğrencilerinin bu aşamada müzik bilgilerini yaratıcı olarak denemeler yapma yoluyla, geliştirmelerine imkan vermek gerekir. Örneğin, belirli ritmik kalıplar seçerek yeni bir parça yaratması istenebilir ya da öğrenciden bir şiir yazarak bu şiiri ritimler ve anlatım ifadeleri kullanarak yorumlamaları istenebilir.

4. Müziği öğrencinin yaşantısına katma

- Bu aşamada ise öğrenciye müziği tek ve bağımsız bir alan olarak tanıtmak yerine sosyal bilimler, dil, matematik ve fen bilimleri gibi diğer alanlarla da ilişkilendirilebileceğini göstermek gerekir. Müzik parçaları hikâyelerle, dinleme etkinlikleri hareketlerle, çalgı çalma akustik ile ilişkilendirilerek öğretilir. Dolayısıyla müziksel tecrübeler görsel sanatlar, hikâyeler, şiirler, tiyatro, hareket ve dans tecrübeleri ile de birleşebilir (Campbell ve Kassner, 1995).

Müzik eğitiminde özellikle müziksel anlama ve müziksel becerilerin aktif öğrenme yoluyla kazandırılması üzerine birçok teori geliştirildiğini söylemek doğru olur. Ayrıca değişen sosyal değerler, yaşam standartları ve gelişen teknoloji göz önüne alınacak olursa son zamanlarda yeni teoriler de ortaya atılmıştır. Bu teoriler arasında en yaygın olarak kullanılan Dalcroze, Orff, Kodaly, Gordon, MMCP (Manhattanville Music Curriculum Project) ve CM (Comprehensive Musicianship) yaklaşımları Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın hazırlanma aşamasında öğrencinin aktif katılımını destekleyen yaklaşımlar olarak yararlanılan önemli kaynaklardır. Adı geçen bu teoriler, günümüzde müzik öğretimi alanında yaygın bir şekilde kullanılan teoriler olup Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın temel yaklaşımı olan öğrenci merkezli anlayış ile de örtüşmektedir.

Dalcroze, Orff, Kodaly ve Gordon yaklaşımlarının her biri adlarını yaklaşımı geliştiren besteci/egitimciden almıştır.

Emile Jaques-Dalcroze (1865-1950) İsviçreli besteci ve müzik eğitimcisidir. Dalcroze'un geliştirdiği yaklaşım "Eurhythmics" diye adlandırılır ve kısaca üç çalışma alanını içerir: 1) Ritmik Jimnastik, 2) Solfej, 3) Doğaçlama. Dalcroze yaklaşımında doğaçlama ve hareket çok önemlidir. Bu yaklaşımda özellikle öğrencinin etkinliklere bizzat katılımı sağlanarak müziği hareket yoluyla önce kendi bedeninde hissetmesi önem taşımaktadır.

Orff yaklaşımı ise ünlü Alman besteci ve eğitimci Carl Orff (1895-1982) tarafından geliştirilmiş bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda öğrenciler müzik, dil ve hareket etkinliklerini hep birlikte kullanmakta, etkinlikler öğrencilerin aktif katılımı ile gerçekleşmektedir. Orff sürecinde 4 aşama bulunmaktadır. 1) Taklit 2) Keşif 3) Doğaçlama ve Yaratıcılık 4) Bilgi (Campbell ve Kassner, 1995). Bu aşamalar uygulanırken sırayla birbirini takip etmeli ve öğrencinin mutlaka aktif katılımı sağlanmalıdır. Görüldüğü üzere bilgi aşaması Orff yaklaşımının en son aşamasını oluşturmaktadır. Buradaki en önemli nokta önce müzik dilini anlamayı ve

konusmayı öğretmek, sonra o dili okuma ve yazma becerileriyle birleştirmektir. Dolayısıyla Orff sürecindeki genel yaklaşım müziği hissetmeyi/anlamayı öğrettikten sonra müziğin dilini öğretmeye yöneliktir. Bu da öğrencinin müziği bizzat yaparak yaşayarak tecrübe edinmesi ve derse aktif katılımı ile gerçekleşmektedir. Dalcroze yaklaşımında olduğu gibi özellikle doğaçlama Orff yaklaşımında da büyük önem taşımaktadır.

Kodaly yaklaşımı ise 1882-1967 tarihleri arasında yaşamış ünlü Macar eğitimci, besteci ve müzikolog Zoltan Kodaly tarafından geliştirilmiştir. Kodaly, geliştirdiği yönteminde, şarkı söylemenin hem kulağı hem de zekâyı geliştirdiğini söylemiş, bu yolla “kulaklarıyla görüp, gözleriyle duyabilen okur-yazar çocuklar yaratabileceğine inanmıştır” (Boshkoff, 1991). Böylece, çocukların kendi doğal çalgıları olan seslerini kullanarak çok daha iyi bir öğrenme gerçekleştirebileceklerini düşünmüştür. Kodaly, yaklaşımında okuyup yazan bireyler yetiştirmeyi hedeflemiş ve bu hedefe ulaşmak için şarkı söylemenin önemli bir araç olduğunu vurgulamıştır. Bir Kodaly dersi genel hatlarıyla üç bölümü kapsar: 1) Hazırlık 2) Sunuş 3) Uygulama. Hazırlık bölümünde öğrenme bilinçsizce gelişir. Amaç, öğrenciyi derse hazırlamaktır. Sunuş bölümü tanıtma veya isimlendirme bölümüdür. Burada bilgi öğrenilir/isimlendirilir. Uygulama bölümünde ise öğrenciden öğrenilmiş olan bilgileri kullanmaları istenir. Bu şekilde bir planlama zincirleme olarak bir önceki dersten bir sonraki derse bağlanarak devam eder (Özeke, 2007). Kodaly yaklaşımındaki en önemli nokta, yöntemin işleyişinin çocuktaki var olan olgulardan başlayarak belirlenmesi ve mutlaka çocuğun aktif katılımıyla (genelde şarkı söyleyerek) gerçekleştirilmesidir.

Amerikalı müzik eğitimcisi Edwin E. Gordon (1928-) ise kendi yöntemini 1970'li yıllarda geliştirmiştir. Yukarıda bahsedilen yaklaşımların felsefelerinde de yer alan “sembollerden önce sesler” anlayışıyla desteklenen bir müzik eğitimi hedefleyen Gordon, öğrencinin önce müziği yaparak hissetmesi sonra müziği anlayabilmesine yardımcı olacak semboller öğrenmesi gerektiğine inanmaktadır. Gordon, yönteminde sekiz aşamalı bir öğrenme sırası geliştirmiştir. Bu aşamalardan ilk beşi fark etmeye yönelik öğrenme ve son üçü ise anlamlandırmaya yönelik öğrenme şeklinde gruplanabilir. Bu aşamaları aşağıdaki gibi gösterebiliriz:

A. Fark etmeye yönelik öğrenme

1. İşitsel/sözel (dinleme, taklit, duyma, hareket etme, şarkı söyleme vb.)
2. Sözel ilişkilendirme (belirli ritmik ve melodik kalıpları kelimelerle ilişkilendirme vb.)
3. Kısmi sentez (öğrencilerin duyarak ve taklit ederek öğrendikleri ritmik ve melodik kalıpları tanıyıp tanıyamadıkları ve fark edip fark etmediklerine yönelik değerlendirme vb.)
4. Sembollerle ilişkilendirme (öğrendikleri sesleri ve kelimeleri müzik notaları ile ilişkilendirme, okuma-yazma)
5. Tam sentez (öğrendikleri ritmik ve melodik kalıpları notası ile okuyabilme ve

duyduklarını da yazıya dökebilme, okuma-yazma)

B. Anlamlandırmaya yönelik öğrenme

1. Genelme (bilinen veya öğrenilmiş bilgileri yeni parçalar içinde tanımlama, bilinmeyenini bilinenden yola çıkarak belirleme vb.)
2. Yaratıcılık/doğaçlama (öğrenilmiş bilgileri kendilerine özgü yaratıcı yollarla yeni ortamlarda kullanmasını sağlama ve yarattıklarını notaya almalarını sağlama vb.)
3. Teorik anlama (ölçü sayısı, anahtarlar, notaların yerini gözetme, ritmik kalıpları matematiksel değerleri ile algılama vb.) (Abeles, Hoffer, Klotman, 1984) (Campbell ve Kassner, 1995).

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'na kaynak oluşturan diğer yaklaşım ise MMCP (Manhattanville Music Curriculum Project)'dir. Amerikan Eğitim Bakanlığı tarafından ortaya konulan bu proje kapsamında ilköğretim 3. sınıftan ortaöğretim 12. sınıfa kadar kapsamlı bir program geliştirilmiştir. Geliştirilen bu program öğrencilerin keşfederek öğrenmeleri üzerine odaklanarak öğretmeni sadece yönlendirici olmaları yönünde teşvik etmiştir. MMCP yaklaşımında besteleme ve doğaçlama etkinlikleri ana öğrenme alanı olarak kabul edildiği gibi iyi bestelenmiş eserlerin kullanımı da önemlidir. Böylece öğrenci bu eserleri sadece dinlemekle kalmayıp onları yönetir, seslendirir, bu eserlerden esinlenerek yeni çeşitlemeler üretir ve yeni besteler ortaya koyar. Dolayısıyla bu yaklaşımda da öğrencinin yaparak öğrenmesi gerektiği işlevsel olarak sunulmuştur (Campbell ve Kassner, 1995).

CM (Comprehensive Musicianship) yaklaşımı da MMCP gibi bir projenin ürünü olarak geliştirilmiştir. Bu proje sonucunda okul müzik programları yeniden şekillendirilmiş ve öğrencilere daha yaratıcı ve çağdaş müziğe odaklanan bir eğitim-öğretim ortamı sunulmuştur. CM yaklaşımıyla hazırlanan müzik programında müziğin her yönüyle öğrenilmesi gerektiği vurgulanarak seslendirme (söyleme/çalma), teori, tarih, müzik kültürü ve besteleme (yaratıcılık) alanları bir bütün olarak düşünülmüştür (Campbell ve Kassner, 1995).

Sonuç olarak müzik eğitiminde adına çok sık rastladığımız bu yaklaşımlar ile desteklenen müzik öğretimi, öğrencinin kendi yaşantısında var olan olguların kullanılmasıyla başlar. Daha sonra öğrenci, öğrendiklerini uygulayarak yaşantısına ekler ve bu öğrendiklerini yeni ortamlarda da kullanarak kalıcı bir öğrenme gerçekleştirmiş olur. Buradaki en önemli amaç, her bir eğitim kademesi için öğrenciyi müzik yapma sürecine katmaktır. "Müzik herkes içindir" felsefesinden hareketle müzik dili bütün çocuklara öğretilir ve bununla birlikte birçok davranış kazandırılabilir. Tıpkı bir dil öğrenimi gibi müzik dili de önce yaparak yaşayarak, keşfedilerek öğrenilmeli ve sonradan o dille ilgili müziksel bilgiler verilmelidir.

Hazırlanan Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın temelinde hedef alınan öğrenme teorileri de öğrenciyi merkez almış ve öğrencinin müziği daha iyi nasıl öğreneceğine açıklık getirmiş yaklaşımlardır.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın yapılandırılmasında, yukarıda bahsedilen yaklaşımların yanı sıra, Amerika'daki Müzik Eğitimcileri Ulusal Konferansı (Music Educators National Conference) (MENC) adlı dernek tarafından saptanan ve dokuz maddeden oluşan ulusal standartlardan da faydalanılmıştır. MENC, ulusal standartları ve değerlendirme kriterlerini oluşturarak müzik eğitiminde kaliteli ve içerikli bir eğitim modeli sunulmasına destek verir. Bu standartlar Amerikan ulusal müzik eğitiminin genel hedefleri olup öğrencilerin müzik alanında ulaşması istenilen amaçlar olarak aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Bireysel ve toplu olarak şarkı söyleme ve bir dağarcığa sahip olabilmek
 2. Bireysel ve toplu olarak çalabilmek ve bir dağarcığa sahip olabilmek
 3. Melodi, çeşitleme, eşlik doğaçlamaları yapabilmek
 4. Belirlenen yönergelerle beste ve düzenleme yapabilmek
 5. Müziği okuyup yazabilmek
 6. Müziği dinleyebilmek, analiz ve tasvir edebilmek
 7. Müziği ve müzik performansını değerlendirebilmek
 8. Müziğin diğer sanatlar ve sanat dışındaki disiplinlerle ilişkilerini kavrayabilmek
 9. Müziğin tarih ve kültürle ilişkisini kavrayabilmek
- (<http://www.menc.org/publication/books/standards.htm>)

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı şu şekilde tanımlanabilir:

Müzik dersi, bireyin söyleme ve çalma yoluyla müzik yapma sürecine girmesine ve dinleme yoluyla müziği anlamlandırıp tasvir edebilmesine yardımcı olan, doğaçlama ve besteler yapma yoluyla yaratıcılığını geliştiren, müziksel algı ve bilgilenme yoluyla düşünen, üreten, kendine güvenen ve müziksel açıdan okuma yazma becerilerine sahip, ulusal ve uluslararası müzik kültürünü benimsemiş bireyler yetiştirmeyi hedefleyen bir ortaöğretim dersidir.

1.5. ORTAÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI

Bu program ile öğrencilerin;

1. İstiklal Marşı'mızla beraber millî birlik ve bütünlüğümüzü pekiştiren diğer marşlarımızı da doğru ve etkili seslendirmenin önemini benimsemeleri,
2. Türkçeyi doğru ve etkili kullanmaları,
3. Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmalarla ulaşılan aşamaları takip etmeleri,
4. İyiyeye ve güzele yönelerek iyi alışkanlıklar edinmeleri,
5. Anlama, anlatma ve yaratma gücünü geliştirmeleri,
6. Entelektüel merakını geliştirmeleri,
7. Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek öz güvenini ve yaratıcılığını geliştirmeleri,
8. Araştırma yapma, bilgi üretme ve bilgiyi kullanma gücünü geliştirmeleri,
9. İlgisi ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine yönelmeleri (şarkı söyleme, çalgı çalma, yaratıcı çalışmalar, araştırma),
10. Müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini geliştirmeleri,
11. Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları,
12. Müziksel algı ve bilgilenme ile müziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları,
13. Müziğin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri,
14. Bilinçli bir müzik dileyicisi olmaları,
15. Müzik dağarcığı oluşturmaları,
16. Ülkemiz müzik türleri ile birlikte evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları amaçlanmaktadır.

1.6. PROGRAMIN YAPISI

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın yapısı; kavramlar, beceriler, değerler ve tutumlar, öğrenme alanları, kazanımlar, Atatürkçülükle ilgili kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci ve örnekleri, öğretim yöntem ve teknikleri ve programın uygulanması ile ilgili açıklamalardan oluşmaktadır.

1.6.1. KAVRAMLAR

Kavram, bir nesnenin veya düşüncenin zihindeki soyut ve genel tasarımıdır (<http://www.tdk.gov.tr>). Kavramlar insan düşüncesinin temel taşlarıdır. Belli bir konuda birçok bilgiyi düzenleyen ve birleştiren unsurlardır. Kavramlar bilim dallarının yapısını ve içeriğini yansıtırlar ve aynı zamanda öğrenme ve öğretme süreçlerinde öğrenmeyi kolaylaştırırlar.

Öğretim programlarının temel öğelerinden birini de kavramlar oluşturur. Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nın içinde yer alan anahtar kavramlar aşağıda belirtilmiştir:

- Ritim (tempo, vuruş, ölçü, usul)
- Ezgi (tonalite, makam, ayak, değiştirici işaretler, aralık)
- Armoni (yatay ve dikey çok seslilik)
- Nüanslar (hız-gürlük ve anlatım terimleri)
- Tür (uluslararası sanat müziği, geleneksel Türk müziği, popüler müzik vb.)
- Biçim (AB, ABA, ABACA vb.)
- Ses rengi (insan ve çalgı ses renkleri)
- Tarihsel ve kültürel öğeler

Bir konuyla ilgili kavramların isimlerinin genelden özele doğru, birbirleriyle ilişkilerine göre şematik gösterimine **kavram haritası** adı verilir (Erden, 1996). Sözlük anlamından da anlaşılacağı üzere kavram haritası, kavramlar arası ilişkileri anlamlı kılmayı göstermede kullanılır. Çoğunlukla belli bir alanla ilgili kavramlar birbirleriyle ilişkilidir. Bir obje, fikir ya da olay bazı durumlarda birden fazla kavram grubuna girebilir. Kavram öğrenmede öğrencilere öncelikle en geniş kavramın verilmesi gerekir. Bu kavram verildikten sonra öğrenciler bu kavramla ilgili alt kavramları öğrenebilir. Öğrencilerin kavramlar arasındaki ilişkileri daha kolay görebilmeleri amacıyla, kavram haritaları en uygun materyaller olarak karşımıza çıkar. Kavram haritaları, doğru yapılmaları hâlinde, öğretimin her basamağında kullanılabilir. Kavram haritalarının yararlarını Erden (1996) şu şekilde sıralar: Karmaşık konuların öğretilmesinde öğrencilerin kavramlar arasındaki ilişkileri görmesini sağlar, öğrencilerin sınava hazırlanırken konuyu tüm boyutlarıyla görmesini ve konuyu özetlemesini sağlar, öğrencilerin bilgi eksikliklerini görmesini sağlar, dersin planlanmasını kolaylaştırır. Kavram haritaları, kavram öğretilirken tahtaya çizilebileceği gibi büyük bir kâğıda çizilerek sınıf duvarına da asılabilir.

Kavram haritaları;

1. Bir konunun öğretiminde,
2. Öğrenmeyi kolaylaştırmada,
3. Öğrenme sürecini kontrol etmede ve kavram yanlışlarını ortaya çıkarmada,
4. Değerlendirme yapmada kullanılabilir.

Kavram Haritalarını Değerlendirmek İçin Kullanılabilecek Ölçütler

1. Kavramların uygun şekilde nitelendirilmesi

- Kavramlar, en fazla üç sözcükle temsil edilmelidir.
- Kavramların yerleşimi genelden özele doğru hiyerarşik olarak sıralanmalıdır.

2. Bağlama sözcüklerinin uygun şekilde nitelendirilmesi

- Haritada kavramlarla bağlantılar arasındaki ayırım belirgin olmalıdır.
- İki kavram arasındaki bağlantılar anlamlı olmalıdır.
- İlişkiyi doğru şekilde temsil etmelidir.

3. Kavramların çapraz bağlanması

- En iyi haritalar, kavramlar arasındaki çapraz bağlantıları yeterli ölçüde gösterenlerdir.
- Çapraz bağlantılar, öğrencinin, birbirine bağlı çok sayıda düşünceyi bildiğini gösterir.
- Çapraz bağlantılar, yaratıcılığı ortaya çıkarır.

Kavram Haritalarının Oluşturulma Aşamaları

1. Önceden hazırlanmış bir örneği öğrencilerinize gösteriniz.
2. Bu örnekte kavramların harita üzerinde nasıl birleştiğini sorunuz.
3. Harita üzerindeki çapraz bağlantıların neyi ifade ettiğini gösteriniz.
4. Öğrencilere yeni bir kavram haritası hazırlatmak için onlardan en çok bildikleri kavramları ya da onlara kısa bir metin verip metinden çıkardıkları kavramları listelemelerini isteyiniz (gerekirse yardım ediniz).
5. Sonra öğrencilerden bu kavramları en genelden daha özele doğru sıralamalarını isteyiniz.
6. Hangi kavramın konuyla en çok ilişkili olduğunu öğrencilere sorunuz ve bunu daire içine almalarını isteyiniz.
7. Öğrencilerin konuyla ilgili en önemli kavramdan daha az önemli olana doğru kavram

ilişisini hazırlamasına fırsat veriniz. Kavram haritalarını oluşturmalarına yardımcı olunuz.

8. Öğrencilerinize, kendi kavram haritalarına dayanan kısa bir hikâye yazdırınız.

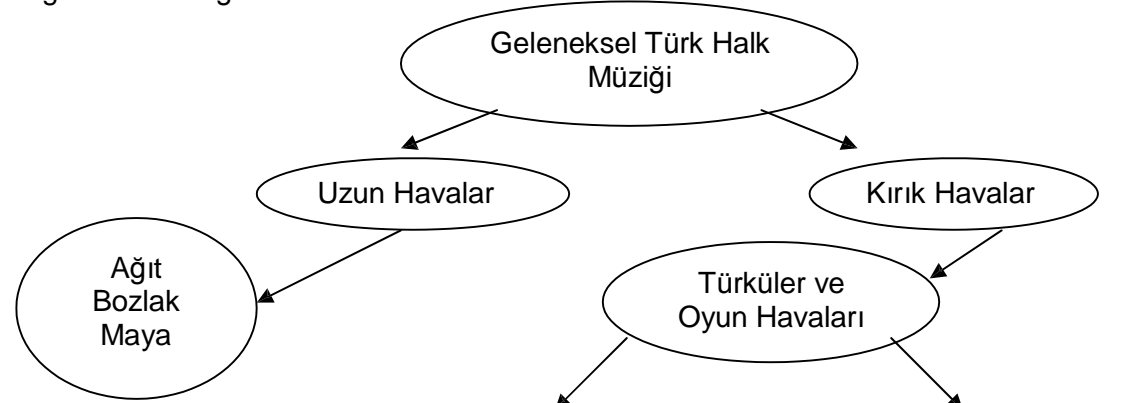
Kavram haritaları, bilgiyi organize etmek ve sunmak için yapılmış grafiksel araçlardır. Bu araçlar daire ya da bir çeşit kutu içine yazılmış olan kavramları içerir. Kavram haritalarında iki kavram arasındaki ilişki, üzerine ilişkiyi belirleyen ifadelerin yazıldığı doğrularla gösterilir. İlişkiyi belirleyen bağlantı ifadeleri ile iki kavram tamamlanarak anlamlı bir cümle oluşturur (Novak, 1998).

ÖRNEK KAVRAM HARİTASI

1. Geleneksel Türk müziğini sınıflandırınız.

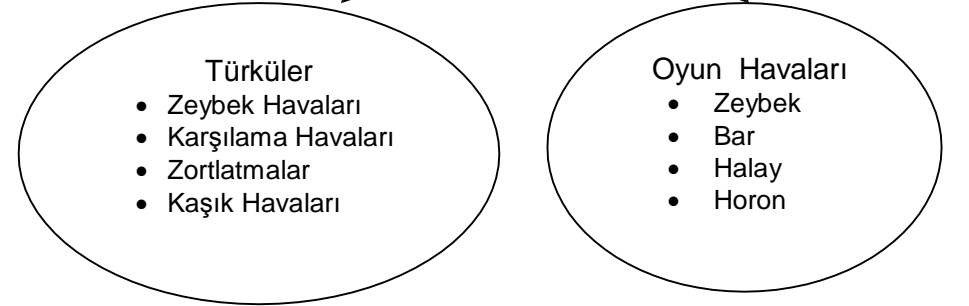

2. Uzun ve kırık havalar geleneksel Türk müziğinin hangi alt basamağında bulunur?

3. Uzun havaların biçimleri nelerdir?

4. Türküler ve oyun havalarının türleri nelerdir? Gösteriniz.

1.6.2. BECERİLER

Beceri, kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneğidir (<http://www.tdk.gov.tr>). Günümüz eğitim ve öğretim anlayışında bilgiyi olduğu gibi almak yerine, bilgiyi bulma, kullanma ve bilgiyi yapılandırma ön plana çıkmıştır.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ile kazandırılması amaçlanan genel beceriler;

- Eleştirel düşünme becerisi
- Yaratıcı düşünme becerisi
- İletişim ve empati becerisi
- Araştırma becerisi
- Problem çözme becerisi
- Karar verme becerisi
- Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi
- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma becerisi
- Girişimcilik becerisi'dir.

Eleştirel düşünme becerisi: Bu beceri sorgulayıcı bir yaklaşımla konulara bakmayı, yorumlamayı ve konular hakkında karar vermeyi kapsar. Bu üst becerinin sebep-sonuç ilişkilerini bulma, ayrıntılarda benzerlik ve farklılıkları yakalama, çeşitli ölçütleri kullanarak sıralama, verilen bilgilerin kabul edilebilirliğini ve geçerliliğini belirleme, çözümlenme, değerlendirme, anlamlandırma, çıkarımda bulunma gibi alt becerileri vardır.

Yaratıcı düşünme becerisi: Bu beceriden bir temel fikri değiştirme, geliştirme, benzerleriyle birleştirme, yeniden farklı ortamlarda kullanma veya yeni ve farklı bilgiler üretme etkinliklerinden de yararlanılmalıdır. Ayrıntılı fikirler geliştirme ve zenginleştirme, sorunlara benzersiz ve kendine özgü çözümler bulma, fikirler ortaya çıkarma, bir fikre çok farklı açılardan bakma, bütünsel bakma gibi alt becerileri bu üst beceri çerçevesinde düşünülmelidir.

İletişim ve empati becerisi: İletişim esnasında gerçekleşen etkinlikleri ve iletişime katılan öğeler arasındaki ilişkileri kapsar. Bulunduğu ortama uygun olarak kullanılması gereken konuşma biçimini belirleme, uygun hitap şeklini seçme, vücut dilini gerektiği yerde ve gerektiği ölçüde kullanma, aktif olarak dinleme, söz hakkı verme, söz hakkı alma, grupta etkileşim içerisinde olma, etkin ve hızlı bir şekilde okuma, okuduğunu anlama ve eleştirme,

yazarken ve konuşurken hedef kitleyi dikkate alma alışkanlığı kazanma, kendisinin ve başkalarının yazdıklarını eleştirme gibi alt beceriler de bu başlık altında kazandırılır.

Araştırma becerisi: Bu beceride doğru ve anlamlı sorular sorarak problemi fark etme ve kavrama, problemi çözmek amacıyla neyi ve nasıl yapması gerektiğini araştırma, yapılacakları planlama, sonuçları tahmin etme, çıkabilecek sorunları göz önüne alma, sonucu test etme ve fikirleri geliştirme söz konusudur. Tahminde bulunma, kanıt toplama ile ilgili etkinlikleri belirleme, araştırmayı planlama, araç gereç kullanma, sonuçları sunma ve benzeri alt beceriler bu başlık altında ele alınır.

Problem çözme becerisi: Bu beceri; problemi anlamak, onu çözmek için uygun planı bulmak ve bu planı uygulama anında gerekirse değiştirmek, çözüm aşamasında elde edilen veri ve bilgileri değerlendirmek, çözümün anlam ve değerini ortaya koymak ve yeni problemleri fark etme gibi alt becerileri kapsar.

Karar verme becerisi: Karar verme, bir ihtiyacı gidereceği düşünülen bir objeye götürecek birden fazla yol olduğu zaman, yaşanan sıkıntıyı giderici bir yöneliştir. En önemli becerilerden olan karar vermenin bilişsel bir süreç olduğunu ve bir ihtiyaç durumunda bu ihtiyacı karşılamak amacıyla mevcut seçeneklerden duruma en uygun olanının seçilmesi olarak tanımlanabilir. Kısaca, karar verme, bir durum veya problemin çözümüyle ilgili çeşitli seçenekler arasından birinin tercih edilmesini kapsar.

Bilgi teknolojilerini kullanma becerisi: Bilgi teknolojilerinin imkânlarını yerinde ve planlı kullanma, kaynaklardan bilgiye ulaşma, taranan bilgilerin işe yararlılığını sezme ve ayırma, değerlendirme, onları yeni alanlarda kullanma gibi alt becerileri kapsar.

Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerisi: Bu beceri, dili etkili kullanmayı kapsar. Okuduğunu, dinlediğini, gördüğünü doğru, tam ve hızlı olarak anlayabilme; duygu, düşünce, hayal ve isteklerini açık ve anlaşılır bir şekilde eksiksiz ifade edebilme; Türkçenin kurallarına uygun cümleler kurma; her türlü hâli, görünüşü duyguyu ve düşüncüyü farklı düzeylerde ifade edebilecek söze ve söyleyiş becerisine sahip olma; güzel sanatlara has bir duyarlılıkla dili kullanabilme gibi alt beceriler bu başlık altında bir araya getirilir.

Girişimcilik becerisi: Girişimcilik; sosyal ilişkilerde, iletişimde, iş dünyasında ve benzeri alanlarda gerekli ve etkili davranışları uygun bir şekilde ve uygun zamanda ortaya koymak veya talep görebilecek bir ürünü veya hizmeti daha iyi üretebilmek ya da pazarlayabilmek amacıyla yeni bir sistem kurmak için gerekli olan becerilerdir. Girişimcilik; empati kurma, insan ilişkilerinde uyumlu davranışları gösterebilme, plan yapma, planlarını uygulayabilme, risk alma, herhangi bir alanda ihtiyaç duyulabilecek bir ürünün gerekliliğini sezme, ürünü planlama, üretme, pazar araştırması yapma, pazarlayabilme gibi alt becerileri içerir.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı yukarıda belirtilen genel becerilerin yanı sıra müzik dersine ait özel becerilerin kazandırılmasını da hedeflemektedir.

Bu beceriler;

- Sesini kullanma becerisi
- Çalgı kullanma becerisi
- Dinleme becerisi
- Deşifre yapma becerisi
- Topluluk yönetme becerisi
- Yaratıcılık becerisi

Sesini kullanma becerisi: Bu beceri, sesini tanıyarak sevme ve koruma, doğru ve etkili kullanarak bireysel-toplu şarkı söyleme etkinliklerinde görev alma ve şarkı dağırcığını zenginleştirme gibi alt becerileri kapsar.

Çalgı kullanma becerisi: Bu beceri, çalgılarını sürekli kullanarak tekniklerini canlı tutma, bireysel-toplu olarak müzik yapma, etkinliklerde görev alma ve dağırcığını zenginleştirme için gerekli bir beceridir.

Dinleme becerisi: Bu beceri, sesin temel özelliklerini ve farklı tınıları tanıma, müzikleri türlerine göre sınıflandırma, müzikten zevk alma ve bilinçli bir dinleyici olma gibi alt becerileri kapsar.

Deşifre yapma becerisi: Bu beceri, eserlerin, ilk kez seslendirilişinde az hata ve zaman kaybını önlemek için ölçü sayılarına, ritmik yapılanmalarına, ses değiştirici işaretlerine, hız-gürlük ve anlatım terimleri ile aralıklarına dikkat edilerek seslendirilmesi gibi alt becerileri içerir.

Topluluk yönetme becerisi: Öz güven geliştirme, karar verme, beden dilini kontrol etme, grubu etkileme-yönlendirme ve dinamik tutma gibi alt beceriler bu başlık altında toplanır.

Yaratıcılık becerisi: Yeteneği doğrultusunda ritim ve ezgi oluşturma, ritim-ezgi çalgısı yapma, söze müzik-müziğe söz yazma, öykü canlandırma (dramatizasyon), eksik bırakılan müzikleri tamamlama, müziği diğer sanat dallarında kullanma gibi alt becerileri içerir.

1.6.3. DEĞERLER VE TUTUMLAR

Değer, bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır (Özgüven,1999).

Değerin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen birleştirici olgulardır.
2. Toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir.
3. Sadece bilinç değil duygu ve heyecanları da ilgilendiren yargılardır.
4. Değerler bireyin bilincinde yer alan ve davranışı yönlendiren güdülerdir.
5. Değerlerin normlardan farkı normlardan daha genel ve soyut bir nitelik taşımasıdır. Değer, normu da içerir.

Değerler ve tutumlar Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nda önemli yer tutar. Bunlar aşağıdaki gibi belirtilmiştir.

- Dayanışma
- Hoşgörü
- Bilimsellik
- Sevgi
- Saygı
- Duyarlılık
- Vatanseverlik
- Barış
- Estetik
- Sorumluluk
- Disiplin
- Öz güven
- Özveri
- Paylaşım

1.6.4. ÖĞRENME ALANLARI

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verecek, Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları'na uygun, çağın gerektirdiği toplumsal düzeyin gelişimine hizmet edecek şekilde aşağıda belirtilen beş temel öğrenme alanı üzerine kurulmuştur. Öğrenme alanları, birbirleri ile ilişkili ve etkileşimli olarak müzik eğitiminin temel unsurlarını kapsamaktadır. Ayrıca temelde, müzik eğitimiyle verilmek istenen amaçlara ulaşılacak şekilde organize edilmiştir. Öğrenme alanları ile genel anlamda öğrencilerin kendine güvenen, eleştirel düşünebilen, engellerden korkmayan, herhangi bir konu üzerinde yoğunlaşmış ve sabırla çalışma gücünü oluşturabilen bir kişilik geliştirmeleri hedeflenmiştir.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı öğrenme alanları şunlardır:

- A.Söyleme-Çalma
- B.Dinleme
- C.Müziksel Algı ve Bilgilenme
- D.Müzik Kültürü
- E.Müziksel Yaratıcılık

A.Söyleme-Çalma

Söyleme-çalma öğrenme alanı dikey aşamalılık açısından “İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı” içinde yer alan “Dinleme-Söyleme-Çalma” öğrenme alanının devamı niteliğinde olup kapsam, içerik, kazanımlar ve etkinlik örnekleri öğrenci yaş/sınıf düzeyi göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir.

Söyleme-Çalma öğrenme alanında öğrencilerin;

- Söyleme-çalma becerilerini geliştirmeleri
- Seslerini doğru, güzel ve etkili kullanmaları
- Çalgılarını doğru, güzel ve etkili kullanmaları
- Topluluk yönetme becerilerini geliştirmeleri
- Deşifre yapmaları
- Uluslararası sanat müziği türlerini seslendirmeleri
- Türk müziği ve dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri seslendirmeleri
- Çok sesli eserleri seslendirmeleri
- Tonal ve makamsal eserleri seslendirmeleri
- İstiklal Marşı ve diğer marşlarımızı seslendirmeleri hedeflenmiştir.

B.Dinleme

Dinleme öğrenme alanı zevk eğitiminin yanı sıra kazanımların dinleme yoluyla öğrenilmesi ve diğer öğrenme alanlarındaki (Söyleme-Çalma, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müzik Kültürü ve Müziksel Yaratıcılık) kazanımların pekiştirilmesini içermektedir.

Dinleme öğrenme alanında öğrencilerin;

- Dinleme becerilerini geliştirmeleri
- Sesin temel özelliklerini tanımaları
- Eserleri dinlerken yorum yapabilmeleri
- Müzikleri türlerine göre sınıflandırmaları
- Uluslararası sanat müziği ve geleneksel Türk müziği türlerini ve dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri dinlemekten zevk almaları
- Müzik biçimlerini ayırt etmeleri
- Müzik dağıtıcılığı oluşturmaları
- Bilinçli dinleyiciler olmaları hedeflenmiştir.

C.Müziksel Algı ve Bilgilenme

Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanı dikey aşamalılık açısından “İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı” içinde yer alan “Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanının devamı niteliğinde olup kapsam, içerik, kazanımlar ve etkinlik örnekleri öğrenci yaş/sınıf düzeyi göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir.

Müziksel Algı ve Bilgilenme öğrenme alanında öğrencilerin;

Uluslararası sanat müziği ve geleneksel Türk müziğinde kullanılan

- Ölçü
- Aralık
- Dizi
- Akor
- Tonalite
- Makam
- Ayak
- Usul
- tür ve biçim

vb. kavramları, terim ve işaretlerini uygulayarak tanımaları ve bilgilenmeleri hedeflenmiştir.

D.Müzik Kültürü

Müzik Kültürü öğrenme alanı dikey aşamalılık açısından “İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı” içinde yer alan “Müzik Kültürü” öğrenme alanının devamı niteliğinde

olup kapsam, içerik, kazanımlar ve etkinlik örnekleri öğrenci yaş/sınıf düzeyi göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir.

“Müzik Kültürü” öğrenme alanında öğrencilerin;

- Uluslararası sanat müziği ve Türk müziğinin tarihsel süreçlerini ve dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanıyarak çıkarımlarda bulunmaları
- Atatürk’ün güzel sanatlara ve müzik sanatına verdiği önemi yorumlamaları
- Güncel, popüler müzikleri öğrenerek bu müziklerden zevk almaları hedeflenmiştir.

E.Müziksel Yaratıcılık

“Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanı dikey aşamalılık açısından “İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı” içinde yer alan “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanının devamı niteliğinde olup kapsam, içerik, kazanımlar ve etkinlik örnekleri öğrenci yaş/sınıf düzeyi göz önünde bulundurularak geliştirilmiştir.

“Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanında öğrencilerin;

- Yaratıcılık becerilerini geliştirmeleri
- Ezgi oluşturmaları
- Ritim-ezgi çalgısı yapmaları
- Ritim eşliği düzenlemeleri
- Öykü canlandırmaları
- Besteleme çalışmaları yapmaları
- Müziği diğer sanat dallarıyla kullanmaları hedeflenmiştir.

1.6.5. KAZANIMLAR

Kazanım, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) kazanımları öğrencilerin gelişim düzeyi ve işlenen kazanımların özelliğine göre aşamalılık takip ederek “Sınıflara Göre Kazanım Dağılımı Tablosu” adı altında aşağıda gösterilmiştir.

SINIFLARA GÖRE KAZANIM DAĞILIMI TABLOSU

	9	10	11	12
A-SÖYLEME-ÇALMA	A.1. Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.	A.1. Kullanım tekniğine uygun olarak sesini geliştirir.	A.1. İstiklal Marşı'nı çalgısıyla çalar.	A.1. İstiklal Marşı'nı yönetir.
	A.2. Eserleri hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak seslendirir.	A.2. İstiklal Marşı'nı süre değerlerine uygun söyler.	A.2. Gençlik konulu marş/şarkı dağarcığını geliştirmeye istekli olur.	A.2. Marşlarımızı anlamlarına uygun seslendirir.
	A.3. İstiklal Marşı'nı nefes verilerine dikkat ederek söyler.	A.3. İki sesli eserleri seslendirmekten zevk alır.	A.3. Üç sesli eserleri seslendirir.	A.3. Çok sesli eserleri seslendirir.
	A.4. Kanon seslendirmeye istekli olur.	A.4. Üç sesli kanon seslendirir.	A.4. Türk müziği makamlarından örnekler seslendirir.	A.4. Türk müziği eserlerini içeren dağarcık oluşturur.
	A.5. Müzikte deşifre yapar.	A.5. Marşlarımızdan dağarcık oluşturur.	A.5. Atatürk ile ilgili marşlar/şarkılardan örnekler seslendirir.	A.5. Türk müziği makamlarını seslendirmekten zevk alır.
	A.6. İki sesli eserleri seslendirir.	A.6. Türk halk müziği eserlerini söylemekten zevk alır.	A.6. Temel durumdaki majör-minör akorları seslendirir.	A.6. Atatürk'ün sevdiği şarkıları ve türküleri seslendirir.
	A.7. Majör-minör tonalitelere ilişkin eserler seslendirir.	A.7. Türk müziği makamlarından oluşmuş eserleri söylemeye istekli olur.		A.7. Atatürk'ü konu alan marşları seslendirir.
	A.8. Ülkemiz müzik türlerinden örnekler seslendirir.	A.8. Uluslararası sanat müziği türlerine ait eserleri seslendirir.		A.8. Müzik çalışmalarını sergilemeye istekli olur.
	A.9. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzik eserlerinden örnekler seslendirir.	A.9. Atatürk'ü konu alan örnek eserler seslendirir.		
	A.10. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.			

SINIFLARA GÖRE KAZANIM DAĞILIMI TABLOSU

	9	10	11	12
B-DİNLEME	B.1. Sesin temel özelliklerini açıklar.	B.1. Dinlediği eserler arasından Barok Döneme ait olanları ayırt eder.	B.1. Majör-minör akorları ayırt eder.	B.1. Dinlediği müzikleri türlerine göre ayırt eder.
	B.2. Dinlediği eserlerde hız, gürlük ve anlatım terimlerini fark eder.	B.2. Dinlediği eserler arasından Klasik Döneme ait olanları ayırt eder.	B.2. Romantik Dönem bestecilerinin eserlerini dinlemeye istekli olur.	B.2. Uluslararası sanat müziğinin seçkin eserlerini dinlemekten zevk alır.
	B.3. Uluslararası sanat müziği tür-biçimlerini dinlemeve istekli olur.	B.3. Türk halk müziği eserlerini dinlemekten zevk alır.	B.3. Dinlediği müzik eserleri arasından Çağdaş Dönem bestecilerine ait olanları ayırt eder.	
	B.4. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanır.	B.4. Türk müziği makamlarından oluşmuş eserleri dinlemekten zevk alır.	B.4. Dünyanın farklı bölgelerindeki müziklerden arşiv oluşturur.	
		B.5. Rondo biçiminde yazılmış eserleri ayırt eder.	B.5. Dinlediği Türk halk müziği ozanlarının ve âşıklarının eserlerini tanır.	
		B.6. Tema ve çeşitleme (varyasyon) biçiminde yazılmış eserleri ayırt eder.	B.6. Dinlediği sonat, konçerto, senfoni biçimlerini tanır.	
		B.7. Atatürk'ün sevdiği şarkılardan ve türkülerden dağarcık oluşturur.	B.7. Dinlediği Türk müziği makamlarını tanır.	

SINIFLARA GÖRE KAZANIM DAĞILIMI TABLOSU

	9	10	11	12
C-MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	C.1. Müzikte kullanılan anahtarları tanır.	C.1. Bileşik ölçüleri tanır.	C.1. Yatay ve dikey artık dörtlü-eksik beşli aralıkları tanır.	C.1. Yatay ve dikey sekizli aralığı tanır.
	C.2. Basit ölçüleri kavrar.	C.2. Yatay ve dikey aralıklardan tam dörtlü ve tam beşli aralıkları tanır.	C.2. Yatay ve dikey altılı-yedili aralıkları tanır.	C.2. Çevrim durumundaki majör-minör akorları tanır.
	C.3. İkili ve üçlü yatay aralığı tanır.	C.3. Üç diyezli ve üç bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.	C.3. Temel durumdaki majör-minör akorları oluşturur.	C.3. Farklı kadansları ayırt eder.
	C.4. İkili ve üçlü dikey aralığı tanır.	C.4. Türk halk müziğinde ayakları tanır.	C.4. Diyez ve bemol sırasına göre şarkının tonalitesini belirler.	C.4. Eser üzerinde ölçüleri uygun biçimde yerleştirir.
	C.5. İki diyezli ve iki bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.	C.5. Rondo biçimini tanır.	C.5. Eserin tonalitesini belirlenen tonaliteye aktarır.	
	C.6. Türk müziği ses sistemini tanır.		C.6. Aksak ölçüleri tanır.	
	C.7. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.			
	C.8. İki ve üç bölümlü biçimleri ayırt eder.			

SINIFLARA GÖRE KAZANIM DAĞILIMI TABLOSU

	9	10	11	12
D-MÜZİK KÜLTÜRÜ	D.1. Müzikte İlk Çağ, Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinin genel özelliklerini açıklar.	D.1. Barok Dönemin genel özelliklerini açıklar.	D.1. Romantik Dönemin genel özelliklerini açıklar.	D.1. Güncel, popüler müziklerin gelişim sürecini açıklar.
	D.2. Türk müziği tarihi hazırlık döneminin genel özelliklerine örnek verir.	D.2. Klasik Dönemin genel özelliklerini açıklar.	D.2. Barok, Klasik ve Romantik dönemi genel özellikleri açısından karşılaştırır.	D.2. Ülkemizdeki güncel, popüler müziğin gelişim süreci içinde, farklı dönemlere ait bestecilere, yorumculara ve eserlerine örnekler verir.
	D.3. Ülkemizdeki müzikleri türlerine göre sınıflandırır.	D.3. Barok ve Klasik dönem bestecilerine örnekler verir.	D.3. Çağdaş Dönemin genel özelliklerini açıklar.	D.3. Türk müziği tarihi Cumhuriyet Dönemi bestecilerini, eserlerini ve bestecilerin Türk müziğine katkılarını yorumlar.
	D.4. Türk halk müziğinin genel özelliklerini açıklar.	D.4. Barok ve Klasik dönem çalgılarına örnekler verir.	D.4. Tarihsel süreç içinde kültürel, sanatsal ve toplumsal gelişmelerin Çağdaş Dönem müziğine etkilerini değerlendirir.	D.4. Atatürk'ün Cumhuriyet Döneminde açtığı müzik kurumlarını tanıtır.
	D.5. Türk sanat müziği biçimlerini (form) tanıtır.	D.5. Türk müziği tarihi Klasik Dönem hakkında yaptığı araştırma sonuçlarını paylaşır.	D.5. Uluslararası sanat müziği tür-biçimlerini ayırt eder.	D.5. Dünyanın değişik bölgelerindeki halk müziği çalgılarını Türk müziği çalgılarıyla ilişkilendirir.

SINIFLARA GÖRE KAZANIM DAĞILIMI TABLOSU

	9	10	11	12
D-MÜZİK KÜLTÜRÜ	D.6. Millî bilinç kazandıran marşları tanır.	D.6. Derleyicilerin Türk halk müziğine sağladıkları katkının önemini fark eder.	D.6. Türk müziği tarihi klasik sonrası dönem hakkında araştırma yaparak dönem bestecileri ve eserlerinden örnekler sunar.	D.6. Ülkemizdeki uluslararası sanat müziği yorumcularına örnekler verir.
	D.7. Atatürk'ün güzel sanatlara ve güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme sözlerinden örnekler sunar.	D.7. Farklı yörelere ait Türk halk müziğinden örnekler sunar.	D.7. Türk halk müziği eserlerinden dağarcık oluşturur.	D.7. Dünyaca ünlü orkestra şefleri ve çalışmalarını ile ilgili örnekler sergiler.
	D.8. Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri tanır.		D.8. Ozanların ve âşıkların Türk halk müziğine katkılarını açıklar.	
			D.9. Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yurt dışına gönderilen sanatçılara ve bu sanatçıların eserlerine örnekler verir.	

SINIFLARA GÖRE KAZANIM DAĞILIMI TABLOSU

	9	10	11	12
E-MÜZİKSEL YARATICILIK	E.1. Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.	E.1. Yarım bırakılan ezginin devamını kendi oluşturduğu ezgi ile tamamlar.	E.1. Oluşturduğu ezgiye uygun ritim eşliği düzenler.	E.1. Çok sesli ritim eşliği oluşturur.
	E.2. Ritim-ezgi çalgısı yapar.	E.2. Bileşik ölçülerden ritim eşliği düzenler.	E.2. Müziği diğer sanat dalları içinde kullanır.	E.2. Basit, bileşik ve aksak ölçülerde ezgi oluşturur.
	E.3. Dağarcığındaki basit ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliği oluşturur.	E.3. Bileşik ölçülerden ezgi oluşturur.	E.3. Millî bilinç kazanmaya yönelik ezgi oluşturur.	E.3. Bir müzik türüne göre çalgı topluluğu ya da koro yönetir.
	E.4. Türk halk müziğinin yaşanmış öykülerini canlandırır.		E.4. Millî kültür öğelerimizi yansıtan, bu öğelerle ilgili müzikal unsurlar içeren törenleri tanımaya ve kutlamalara katılmaya istekli olur.	

1.6.6. ATATÜRKÇÜLÜKLE İLGİLİ KAZANIMLAR

Talim ve Terbiye Kurulunun 24/04/1986 tarih ve 95 sayılı Kararı, Eğitim Öğretim Yüksek Kurulunun 08/05/1986 tarih ve 16 sayılı Kararı ile kabul edilip 30/06/1986 tarih ve 2212 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanarak yürürlüğe giren "Atatürkçülükle İlgili Konular"dan ortaöğretim kurumlarının öğretim programlarıyla ilgili olanlar yeniden düzenlenmiştir. Bu nedenle adı geçen Tebliğler Dergisi'ndeki "Atatürkçülükle İlgili Konular"ın ortaöğretim kurumlarını kapsayan konuları yürürlükten kaldırılarak yerine, burada hedefler, davranışlar ve açıklamalar şeklinde belirtilmiş olan "Atatürkçülükle İlgili Konular" uygulamaya konulmuştur.

Bu yeni düzenlemede;

1. "Atatürkçülükle İlgili Konular", büyük ölçüde derslerin alan bilgisi konuları ile kaynaştırılmaya çalışılmıştır. Bu yüzden açıklamalar kısmı dikkatle incelenmelidir. Ayrıca, "Atatürkçülükle İlgili Konular" yazılırken davranışların arka arkaya sıralanması şeklinde metin oluşturma yoluna gidilmemelidir.
2. Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarının "Genel Kültür Dersleri" Genel Ortaöğretim kurumları ile aynı olduğundan bu derslerde işlenecek olan "Atatürkçülükle İlgili Konular" Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumları'yla ilgili bölümde tekrar yazılmamıştır. Genel Ortaöğretim kurumları "Genel Kültür Dersleri" için belirlenen hedef, davranış ve açıklamalar Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumları için de aynen geçerlidir.

Mesleki ve Teknik Öğretim Kurumlarında kutlanan millî bayramlar veya "Atatürkçülük Haftası" etkinliklerinde; Atatürk'ün akla, bilime, tekniğe, teknolojiye, sanata ve sanatçıya verdiği önemle ilgili konular, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da işlenmelidir.

Müzik derslerinde;

- Millî bayramlar, yerel kurtuluş günleri ve Atatürk Haftası başta olmak üzere "belirli gün ve haftalar" dan seçilecek olan günlerde düzenlenecek olan müzik etkinliklerinde, sınıf ya da okul koroları oluşturularak Atatürk'ün sevdiği şarkılara yer verilmelidir.

Ortaöğretim Müzik Dersi Öğretim Programı'nda da Atatürkçülükle ilgili olarak aşağıdaki kazanımlar yer almaktadır:

9. sınıf

1. "Müzik Kültürü" öğrenme alanı 7. kazanım (D.7.Atatürk'ün güzel sanatlara ve güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme sözlerinden örnekler sunar.)
2. "Müzik Kültürü" öğrenme alanı 8. kazanım (D.8.Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri tanır.)

10. sınıf

1. "Söyleme-Çalma" öğrenme alanı 9. kazanım (A.9.Atatürk'ü konu alan örnek eserler seslendirir.)
2. "Dinleme" öğrenme alanı 7. kazanım (B.7.Atatürk'ün sevdiği şarkılardan ve türkülerden dağarcık oluşturur.)

11. sınıf

1. "Söyleme-Çalma" öğrenme alanı 5. kazanım (A.5.Atatürk ile ilgili, şarkılar/ marşlardan örnekler seslendirir.)
2. "Müzik Kültürü" öğrenme alanı 9. kazanım (D.9.Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yurt dışına gönderilen sanatçılara ve bu sanatçıların eserlerine örnekler verir.)

12. sınıf

1. "Söyleme-Çalma" öğrenme alanı 6. kazanım (A.6.Atatürk'ün sevdiği şarkıları ve türküleri seslendirir.)
2. "Söyleme-Çalma" öğrenme alanı 7. kazanım (A.7.Atatürk'ü konu alan marşları seslendirir.)
3. "Müzik Kültürü" öğrenme alanı 4. kazanım (D.4.Atatürk'ün Cumhuriyet Döneminde açtığı müzik kurumlarını tanır.)

1.6.7. ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ

Yaşam boyu öğrenen, edindiği bilgiyi ve beceriyi yaşama geçiren bireylerin yetiştirilmesinde öğretim yöntem ve teknikleri de büyük önem taşımaktadır. Çağın gerektirdiği donanımlara uygun hedefler belirlenmiş olsa bile bu hedefleri tamamen geleneksel yöntemlerle gerçekleştirmek mümkün değildir. Öğrenme süreçlerinde, öğrencilerin düşüncelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp yaşama geçirmelerini destekleyen yöntem ve teknikler işe koşulmalıdır. Yapılan çeşitli araştırmalar, öğretimde anlatım yönteminin mümkün olduğu kadar az kullanılması gerektiği konusunda önemli ipuçları sağlamaktadır. Anlatım yönteminin bazı yöntemlerle karşılaştırılması da bu görüşü destekleyici sonuçlar ortaya koymaktadır (Açıkgöz, 2003).

Öğretmen merkezli sınıflardan öğrencinin etkin kılındığı sınıflara doğru yaşanan değişimler ve değişme gereksinimi ile birlikte öğretmenin öğrenme-öğretme süreçlerindeki rolünde de önemli değişiklikler olmuştur.

Öğrenme sürecinin sorumluluğunun öğrencide olması öğretmenin sorumluluğunun bittiği anlamına gelmemelidir. Öğrenci merkezli öğrenme ortamlarında öğretmenin rolünün geleneksel sınıflardaki rolünden farkı; kendi kararlarını uygulamak yerine öğrencilere yön göstermek, önerilerde bulunmak, gerekli durumlarda açıklama yapmak, fikir vermek, rehber olmak ve onların gelişimlerini gözlemektir. Örneğin, öğretmen hangi öğretimsel işin

yapılacağı ya da hangi kaynağa bakılacağı konusunda fikri olmayan öğrenciye çeşitli işler ya da kaynaklar önerebilir. Öğrencinin gelişmesinde sorunlarla karşılaşıldığında önlem almak da öğretmenin sorumluluğundadır. Burada söz konusu olan öğretmenin öğrenciye kendi kararlarını empoze etmemesi, onun öğrenmesi ile ilgili kararları onun yerine almamasıdır (Açıkgöz, 2003). Öğretmen bilgi aktarıcı, karar verici olmak yerine öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımını sağlayarak öğrenmeyi kolaylaştırmalıdır.

Müzik dersinde de durum farklı olmamakla birlikte bilgi, öğrencinin kendisi tarafından yapılandırılmalıdır. Karar verici olarak öğrencilerin yetiştirilmesinde bilginin, bir amaç olarak değil, bir problemin çözümünde araç olarak edinilmesi sağlanmalıdır. Bir sonraki bölümde örnek öğrenme-öğretme sürecinin nasıl olması gerektiğine yönelik açıklamalar sunulmuş, devamında da öğretmene örnek teşkil etmesi açısından müzik dersi öğrenme-öğretme süreci örneklerine yer verilmiştir.

1.6.7.1. ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜRECİ AŞAMALARI

I. Hazırlık

Öğretmen hazırlığı: Öğretmenin ders işleniş sürecinde kullanacağı kaynaklar, araç-gereçler araştırma konularını planlanması gibi hazırlıklarını kapsar.

Öğrenci hazırlığı: Öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirme amacıyla ulaşacağı araştırma sonuçları ya da pratik uygulamaları ve ders işleniş sürecinde kullanacakları öğrenmelerinde yardımcı olacak çeşitli araç-gereçleri kapsar.

II. İşleniş

Giriş: Öğrencilerin derse ilgisinin çekilmesi amacıyla yapılacak çalışmaları kapsayan bölümdür. Yeni öğrenilecek bilgilerin ve becerilerin öğrencilere sunulmasından önce onların konu hakkında önceki bildiklerinden yola çıkılmalı ve ön bilgileri harekete geçirilmelidir. Soru, örnek olay, görsel okuma, dinleme, doğaçlama, ritmi bedensel hareketlerle hissetme vb. gibi merak uyandırıcı ve eğlendirici çeşitli yöntemler kullanılarak öğrencilerin derse ilgileri uyandırılmalı ve ön bilgileri harekete geçirilmelidir. Ön bilgilerin açığa çıkarılmasının ardından bunlar değerlendirilerek öğrencilerin mevcut bildiklerinin yeni kazanılacak bilgi, beceri, tutum ve değerlere uygunluğuna bakılmalıdır. Bu yolla zihinsel çatışma-dengesizlik durumunun yaşanmaması için önceki zihinsel anlamların yeni öğrenilecek bilgi ve becerilere uyum sağlaması amacıyla yeniden yapılandırılmasını sağlayacak çeşitli etkinlikler yapılmalı ve öğrenmenin belli yapılar etrafında oluşması kolaylaştırılmalıdır. Konunun özelliğine göre belli anahtar kavramlar etrafında bilgilerin yapılandırılması sağlanabilir. Bu aşamada önemli olan öğrencilerin değişik fikirler ileri sürmelerini, soru sormalarını, çeşitli uygulamalar yapmalarını

teşvik ederek ön bilgilerinin açığa çıkarılması, yaratıcılıklarının geliştirilmesi ve derse motivasyonlarının sağlanmasıdır.

Sezdirme (keşfetme): Bu aşamada yeni bilgiler, beceriler, tutumlar ve değerler öğretmen rehberliğinde çeşitli etkinlikler yapılarak kazandırılmaya çalışılır. Önemli olan öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun olarak öğrenme etkinliklerinin öğrencilere sunulmasıdır. Öğretmen etkinliklerde yol gösterici olmalı ve öğrencilerin birlikte çalışabilmelerine ortam hazırlayıp iletişim kurmalarını sağlamalıdır. Öğrenciler etkinliklerde aktif kılınarak öğretmen rehberliğinde istenilen amaca ulaşabilmeleri için yönlendirilmelidir. Öğretmen, her öğrenmenin bireylerde aynı şekilde oluşmayacağını da bilincinde olmalı, öğrencilerin yaratıcılığını ve ifade becerilerini kullanmalarına önem vermelidir.

Bilgiyi paylaşma: Sezdirme (keşfetme) aşamasından sonra varılan sonuçları/anlamları öğrencilerin öncelikle birbirleriyle paylaşmalarına imkân verilmelidir. Program yaklaşımına göre bilgi ve beceriler her öğrencide farklı düzeyde ve biçimde anlamlandırılacağı için sonuçların paylaşılmasında etkili iletişim kurulması desteklenmelidir. Daha sonra öğretmen öğrencilerin yetersiz kaldığı yerlerde, öğrencilerin deneyimlerini bir araya getirmelerinde, sonuçlarını açıklamalarında ve yeni kavramlar oluşturmalarında onlara temel bilgi düzeyinde açıklamalarda bulunarak yardımcı olmalı ve yeni öğrenilenlerin yapılandırılmasını desteklemelidir.

Bilgiyi kullanma: Öğrenciler ulaştıkları bilgileri ve becerileri çeşitli etkinlikler aracılığıyla uygular ya da yeni olaylara uyarlarlar. Bu yolla öğrendiklerini pekiştirdikleri gibi farklı uygulamalarını da öğrenmiş olurlar. Öğretmen, yeni öğrenilenlerin uygulanmasında öğrencilerden daha çok doğruluk ve sorumluluk beklemeli ve öğrencilerin yaratıcılıklarını desteklemelidir.

III. Değerlendirme: Dersin tüm etkinliklerinde öğrencilerden dönüt almak için yapılan çalışmaları içeren süreç odaklı aşamasıdır. Değerlendirme sadece ders işlenişi sonucunda yapılan etkinlikler olarak anlaşılmamalıdır. Diğer değerlendirme çalışmalarının yanında çoğu zaman öğretmenin öğrencileri gözlemesi ya da onlara açık uçlu sorular sorması da değerlendirme kapsamına girmektedir. Bu aşamada amaç öğrencilerin ulaştıkları anlamları ifade etmeleri ya da ürünlerini sergilemeleridir. Bu evrede aynı zamanda öğrencilerin kendilerinin ve akranlarının performanslarını da değerlendirmeleri sağlanmalıdır. Dolayısıyla öğrenciler yeni edindikleri bilgilerini ve becerilerini değerlendirerek bir sonuca ulaşabilmelidir. Öğretmen öğrencilerin gelişim düzeylerini kontrol etme yönünde bu tür değerlendirme etkinliklerini yapacağından, değerlendirme çalışmalarının sonuç değil süreç odaklı olarak sürekli yapılmasına özen göstermelidir.

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
A-SÖYLEME - ÇALMA	A.1. Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.	 Öğrencilere; <ul style="list-style-type: none"> • Nefes • Vücut yumuşaklığı rahatlığı • Dil-konuşma, ana öğeleri hakkında bilgi verilir. Bu bilgiler kesik (staccato) ve bağlı (legato) tekniklerle, “s” konsonu kullanılarak nefes çalışmaları, “sa”, “se”, “si”, “so”, “su”, “ya”, “ye”, “yi”, “yo”, “yu”, vb. hecelerle yapılan ses açma çalışmalarıyla ve vücut yumuşaklığı için yapılabilecek hareketlerle desteklenir. Sesin kullanımı, konuşmada ve şarkı söylemede farklılık gösterdiğinden sesin doğru teknikle kullanımını vurgulayan çalışmalar yapılır.	[!] Ses açma çalışmalarında ses türüne göre ses sınırlarının aşılmamasına dikkat edilmeli ve ses açma çalışmalarında klavyeli bir çalgıdan yararlanılmalıdır. “Dinleme” öğrenme alanındaki B.1. kazanımla ilişkilendirilmelidir.
	A.2. Eserleri hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak seslendirir.	 Hazırlanmış eser, öğrenciler tarafından terimlere uymadan seslendirilir. Eser ikinci kez öğretmen tarafından seslendirilir. Öğrenciler, öğretmenin yaptığı seslendirme sırasında kullanılan terimleri işaretler. Öğretmen, bu seslendirmeler arasındaki farka dikkat çekerek öğrencilerden eseri, terimlere uygun olarak seslendirmelerini ister.	[!] Öğrencilerin tanımadığı terim ve işaretler hakkında bilgi verilerek uygulanmalıdır. “Dinleme” öğrenme alanı B.2. kazanımla ilişkilendirilmelidir.
	A.3. İstiklal Marşı'nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler.	 İstiklal Marşı'nın ilk iki kıtasının sözleri tahtaya yazılır. Sözler üzerinde nefes yerleri belirtilir. Öğrencilerden, diyafram nefesi kullanarak ve nefes yerlerine dikkat ederek İstiklal Marşı'nı söylemeleri istenir.	[!] Öğretmenin elinde İstiklal Marşı'nın ses kaydı ve/veya piyano eşliği bulunmalıdır.
	A.4. Kanon seslendirmeye istekli olur.	 Öğrencilere “Daha önce seslendirdiğiniz kanon var mı? Örnekleyebilir misiniz?”, “Adlarını hatırlıyor musunuz?” şeklinde sorular sorarak konuya dikkat çekilir. Hatırladıkları kanonlardan örnekler sunmaları istenir. Öğretilecek kanon önce unison daha sonra da iki gruba ayrılarak seslendirme çalışmaları yapılır.	[!] İki sesli kanonlar seçilmelidir.

Sınıf-okul içi etkinlik

Okul dışı etkinlik

Uyarı

Ders içi ilişkilendirme

Diğer derslerle ilişkilendirme

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
A-SÖYLEME - ÇALMA	A.5. Müzikte deşifre yapar.	 Öğrencilerden “deşifre” sözcüğünün ne anlama geldiğini araştırmaları istenir. Dönütlere uygun olarak müzikteki deşifreye dikkat çekilir. Deşifrenin bir eserin ilk kez seslendirmeden önce daha az hatayla gereksiz zaman kaybını önlemek için yapılan bir çalışma olduğu açıklanır. Öğrencilerin seviyelerine uygun örnek eser üzerinde deşifre çalışmaları yapılır.	[!] Deşifre yapılacak eserler 9. sınıf öğrencilerinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olmalıdır. [!] Öğretmen, deşifre yaptırırken ölçü sayısı, ritmik yapılanma, ses değiştirici işaretler, hız, gürlük, anlatım terimleri ve aralıkların önemini vurgulamalıdır.
	A.6. İki sesli eserleri seslendirir.	 Öğrencilerin seviyelerine uygun iki sesli eserler seçilir. Sınıf ikiye ayrılarak iki sesli eserleri seslendirme çalışmaları yapılır.	[!] Öğretmen, yatay ve dikey çok seslilik hakkında bilgi vermelidir.
	A.7. Majör-minör tonalitelerden oluşan eserler seslendirir.	 Öğretmen, majör-minör tonalitelerde (iki diyezli ve iki bemollü) yazılmış eserlerden oluşan çalışma yapraklarını öğrencilere dağıtır. Eserin tonalitesini duyurmak/hissettirmek için dizisi ve arpeji seslendirilir. Eser öğretmen tarafından çalınır ve deşifresi yaptırılarak seslendirmeye yönelik etkinlikler düzenlenir.	↻ “Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanı C.5. kazanımla ilişkilendirilmelidir.
	A.8. Ülkemiz müzik türlerinden örnekler seslendirir.	 Öğrencilerden ülkemizde var olan müzik türlerinden birer örnek vermelerini ve bu türler arasındaki farkları söylemeleri istenir. Daha sonra hazırlanan halk türküleri, makamsal şarkılar, popüler şarkılar vb. eserlerden oluşan notalar öğrencilere dağıtılır. Eserlerin deşifresi yapılarak türüne uygun seslendirme etkinlikleri düzenlenir.	↻ “Müzik Kültürü” öğrenme alanı D.3. kazanımla ilişkilendirilmelidir.

 Sınıf-okul içi etkinlik
  Okul dışı etkinlik
  Uyarı
  Ders içi ilişkilendirme
  Diğer derslerle ilişkilendirme

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
A-SÖYLEME - ÇALMA	A.9. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzik eserlerinden örnekler seslendirir.	 Dünyanın farklı bölgelerindeki (Uzak Doğu, Afrika, Amerika, Akdeniz ülkeleri vb.) müziklere ait eserlerden değişik örnekleri içeren bir çalışma yaprağı hazırlanıp dağıtılır. Öğrenciler içlerinden seçtikleri örnek eseri/eserleri seslendirir.	 “Dinleme” öğrenme alanı B.4. kazanımla ilişkilendirilmelidir.
	A.10. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.	 Öğretmen tarafından seçilen buselik, rast, kürdi makamlarında bestelenmiş örnek eserler dinletilir. Dinletilen eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılır.	[!] Buselik, rast, kürdi makam dizilerinin özellikleri verilmelidir.

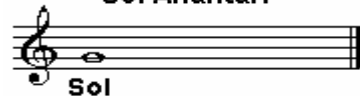
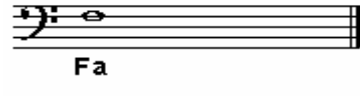
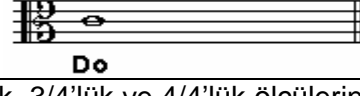

 Sınıf-okul içi etkinlik Okul dışı etkinlik Uyarı Ders içi ilişkilendirme Diğer derslerle ilişkilendirme

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
B-DİNLEME	B.1. Sesin temel özelliklerini açıklar.	 Öğretmen sesin temel özelliklerini (sesin yüksekliği, gürlüğü, niteliği ve süresi) içeren bilgileri açıklar. İnsan sesi ve farklı çalgı seslerinin özelliklerini yansıtan ses kayıtlarını dinletir. Öğrencilerin sesin temel özelliklerine dikkatleri çekilerek yorum yapmaları istenir.	 “Söyleme-Çalma” öğrenme alanı A.1. kazanımla ilişkilendirilmelidir.
	B.2. Dinlediği eserlerde hız, gürlük ve anlatım terimlerini ayırt eder.	 Öğrencilerden seçilen eseri/eserleri, öğrendikleri hız, gürlük ve anlatım terimlerine dikkat ederek dinlemeleri istenir. Dinletin sonunda terimleri ayırt etmeleri sağlanır.	 “Söyleme-Çalma” öğrenme alanı A.2. kazanımla ilişkilendirilmelidir.
	B.3. Uluslararası sanat müziği tür-biçimlerini dinlemeye istekli olur.	 Uluslararası sanat müziğinin seçkin örneklerinden oluşan açıklamalı dinleti etkinliği düzenlenir.	 “Müzik Kültürü” öğrenme alanı D.1. kazanımla ilişkilendirilmelidir.
	B.4. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzikleri tanır.	 Öğrencilerden, dünyanın farklı bölgelerindeki (Uzak Doğu, Afrika, Amerika, Akdeniz vb.) müzikleri araştırarak elde ettikleri bulgularla (ses ve görüntü kayıtları, poster, resim, çalgılar vb.) açıklamalı dinleti etkinlikleri düzenlemeleri istenir.	 “Söyleme-Çalma” öğrenme alanı A.9. kazanımla ilişkilendirilmelidir.

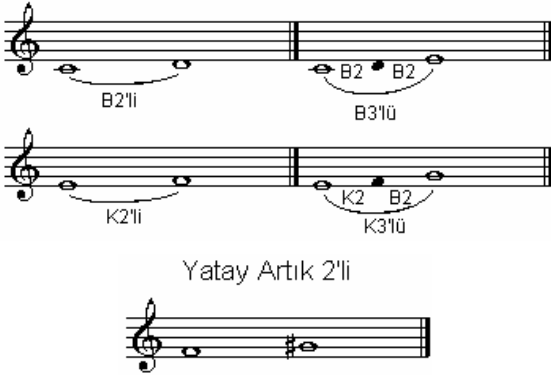

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Okul dışı etkinlik
 Uyarı
 Ders içi ilişkilendirme
 Diğer derslerle ilişkilendirme

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
C-MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	C.1. Müzikte kullanılan anahtarları tanır.	<p> Öğretmen, müzikte kullanılan anahtarlara neden ihtiyaç duyulduğunu ve bu anahtarların hangi amaçla kullanıldığını açıklayarak bilgi verir. Tahtaya anahtarların şekilleri çizilerek tanıtılır. Notaların, farklı anahtarlar kullanarak farklı isimler aldıkları belirtilerek öğrencilerin dizek üzerinde anahtarları tanımalarına yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>[!] Sol, fa ve do anahtarları verilmelidir.</p> <div style="text-align: center;"> <p>Sol Anahtarı</p> <p>Fa Anahtarı</p> <p>Do Anahtarı</p> </div>
	C.2. Basit ölçüleri açıklar.	<p> 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük ölçülerden oluşan tartım çalışmaları yaptırılır. Bu ölçülerde yazılmış çalışma yaprakları hazırlanarak eksik bırakılan ölçü sayısının, nota değerlerinin ve ölçü çizgilerinin öğrenciler tarafından tamamlanması istenir.</p>	<p>[!] 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük ölçülerin vuruşları yaptırılmalıdır. "Müziksel Yaratıcılık" öğrenme alanı E.3. kazanımla ilişkilendirilmelidir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
  Okul dışı etkinlik
 [!] Uyarı
  Ders içi ilişkilendirme
  Diğer derslerle ilişkilendirme

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
C-MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	C.3. İkili ve üçlü yatay aralığı tanır.	<p> İki sesin art arda tınlamasından oluşan aralığın yatay (melodik) aralık olduğu belirtilir. Öğrencilere, seslerin yüksekliklerini ayırt etmelerine yönelik uygulamalar yaptırılır. Öğrencilerden verilen seslerin üzerine büyük ikili (B2'li), küçük ikili (K2'li), büyük üçlü (B3'lü) ve küçük üçlü (K3'lü) aralıkları yazmaları istenir.</p> <p style="text-align: center;">Yatay Aralıklar</p> <p style="text-align: center;">Yatay Artık 2'li</p>	<p> Öğretmen, öğrencilere aralıkların özelliklerini (büyük aralık, küçük aralık, artık aralık) açıklamalıdır.</p> <p> Öğretmen, seslerin yüksekliklerini duyurmak üzere piyano/elektronik org vb. klavyeli çalgılardan yararlanabilir.</p> <p> “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanı E.1. kazanımla ilişkilendirilmelidir.</p>

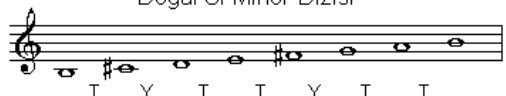
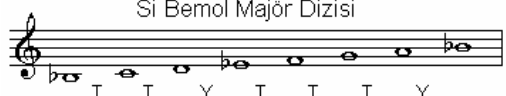
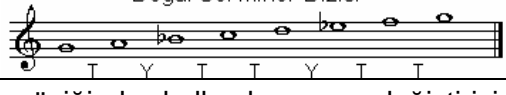

 Sınıf-okul içi etkinlik
  Okul dışı etkinlik
  Uyarı
  Ders içi ilişkilendirme
  Diğer derslerle ilişkilendirme

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
C-MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	C.4. İkili ve üçlü dikey aralığı tanır.	<p> İki sesin aynı anda tınlamasından oluşan aralığın dikey (armonik) aralık olduğu belirtilir. Öğretmenin vereceği sesler üzerine, öğrencilerin istenen aralıkları (B3'lüye kadar) yazmaları istenir. Klavyeli bir çalgıyla çalınacak aralıkları duyma çalışmaları yapılır.</p> <p style="text-align: center;">Dikey Aralıklar</p> <div style="text-align: center;"> <p>B2'li B3'lü</p> <p>K2'li K3'lü</p> <p style="text-align: center;">Dikey Artık 2'li</p> <p>A2'li</p> </div>	<p> “Müziksel Yaratıcılık” öğrenme alanı E.1. kazanımla ilişkilendirilmelidir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
  Okul dışı etkinlik
  Uyarı
  Ders içi ilişkilendirme
  Diğer derslerle ilişkilendirme

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
C-MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	C.5. İki diyezli ve iki bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.	<p> Öğretmen tahtaya re ve si dizisi yazarak öğrencilerden değiştirici işaretleri kullanıp majör-minör dizileri oluşturmalarını ister. İki diyez alan (fa#, do#) dizinin “re majör”, ilgili minörünün “si minör” olduğu, iki bemol alan (si b, mi b) dizinin “si b majör”, ilgili minörünün “sol minör” olduğu açıklanır. Bu diziler çıkıcı, inici ve arpej olarak seslendirilir.</p> <p style="text-align: center;">Re Majör Dizisi</p> <p style="text-align: center;">Doğal Si Minör Dizisi</p> <p style="text-align: center;">Si Bemol Majör Dizisi</p> <p style="text-align: center;">Doğal Sol Minör Dizisi</p> 	<p>[!] Öğretmen armonik ve melodik minör dizilerinin özelliklerini de açıklamalıdır. “Söyleme-Çalma” öğrenme alanı A.7. kazanımla ilişkilendirilmelidir.</p>
	C.6. Türk müziği ses sistemini tanır.	<p> Türk müziğinde kullanılan ses değiştirici işaretler gösterilir. Türk müziği ses sistemini ve işaret tablosunu tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>[!] Öğretmen “koma”nın tanımını vermelidir.</p>

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
C-MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME	C.7. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.	 Tahtaya iki çizgi çizilir. Usul vuruşlarında üstteki çizginin sağ elle, alttaki çizginin sol elle vurulacağı, kuvvetli zamanın sağ elde “düm” hecesiyle, zayıf zamanın sol elde “tek” hecesiyle söyleneceği vurgulanır. Örnek eser/eserler seçilerek öğrencilerden seslendirme çalışmaları yaparken vuruşları uygulamaları istenir.	[!] Öğretmen, Türk müziğinde kullanılan 2/4'lük “nim sofyan”, 3/4'lük “semai”, 4/4'lük “sofyan” usullerini vermelidir. [!] Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine göre 5/8'lik “Türk aksağı”, 6/8'lik “yürük semai”, 7/8'lik “devri turan” ve “devrihindi”, 8/8'lik “müsemmen” ve “düyek”, 9/8'lik “raks aksağı” ve 10/8'lik “curcuna” usulleri de verebilir.
	C.8. İki ve üç bölümlü biçimleri ayırt eder.	 İki ve üç bölümlü (AB ve ABA) biçimlerden oluşan eser/eserler dinletilir. Öğrencilerden hazırlanan çalışma yaprağındaki eser/eserler üzerinde AB ve ABA biçimlerindeki A ve B bölümlerini farklı renklerle işaretlemeleri istenir.	[!] Müzik eserlerinin yapısal özellikleri (motif, cümle, dönem) hakkında bilgi verilmelidir. [!] W. A. MOZART'ın “Küçük Bir Gece Müziği” 3. bölüm (menuet) dinletilebilir.

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
D-MÜZİK KÜLTÜRÜ	D.1. Müzikte İlk Çağ, Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinin genel özelliklerini açıklar.	<p>🎵 Öğrencilerden, İlk Çağ, Orta Çağ ve Rönesans dönemlerindeki müziğin gelişimi hakkında;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal gelişim ve değişimleri, • Bilim ve sanattaki genel yaklaşımları, • Sanat kollarının ve müzik sanatının gelişim ve etkileşimini, <p>araştırmaları ve elde ettiği bulguları arkadaşlarıyla paylaşmaları istenir. Bu dönemlerin önemli bestecileri tanıtılarak eserlerinden örnekler dinletilir.</p>	
	D.2. Türk müziği tarihi hazırlık döneminin genel özelliklerine örnek verir.	<p>🎵 / 🎧 Öğrencilerden, Türklerin tarih öncesi çağlardan 18.yy.'a kadar gelen müzik yaşantılarıyla ilgili araştırma yaparak elde ettikleri bilgilerle sunum yapmaları istenir.</p>	
	D.3. Ülkemizdeki müzikleri türlerine göre sınıflandırır.	<p>🎧 Öğretmen, öğrencilere dinledikleri müzik türlerini sorarak gelen dönütleri tahtaya yazar. Tahtanın bir bölümüne müzik türlerini sınıflandırarak (Türk halk müziği, Türk sanat müziği, uluslararası sanat müziği, popüler müzik vb.) şemalandırır. Bu türler hakkında kısa bilgi verilerek öğrencilerden dinledikleri müziklerin hangi türe ait olduğunu belirlemeleri istenir.</p>	<p>[!] Öğretmen ülkemizdeki müzik türlerinden oluşan (Türk halk müziği, Türk sanat müziği, uluslararası sanat müziği, popüler müzik vb.) ses kayıtları bulundurarak örnek dinleti yapmalıdır.</p>
	D.4. Türk halk müziğinin genel özelliklerini açıklar.	<p>🎵 / 🎧 Öğrencilerden, Türk halk müziğinin kaynakları, işlediği konular, yapısı (uzun hava, kırık hava) ve çalgıları ile ilgili araştırma yapmaları, elde ettikleri bulgularla sunum yapmaları istenir.</p>	<p>🎵 Koşulların uygun olması durumunda mahalli sanatçılardan yararlanılabilir.</p>

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
D-MÜZİK KÜLTÜRÜ	D.5. Türk sanat müziği biçimlerini (form) tanır.	 Türk sanat müziğinin sözlü (şarkı, beste, mehter, semai vb.), sözsüz-saz (taksim, peşrev, saz semai, oyun havası vb.) eserlerinin açıklamalarının olduğu çalışma yaprakları öğrencilere dağıtılır. Bu biçimlerde (formlarda) yazılmış eserlerin kayıtlarından yararlanılarak tanımaya yönelik açıklamalı dinleti etkinliği düzenlenir.	[!] Öğretmen örnek eserler ile ilgili ses kayıtlarını hazır bulundurmalıdır.
	D.6. Millî bilinç kazandıran marşları tanır.	 Yurt sevgisi, millî birlik, bayrak sevgisi, Atatürk sevgisi, Kurtuluş Savaşı ve hürriyet konularını içeren marşlar seçilir. Bu marşların notaları ve sözlerinin yazılı olduğu çalışma yaprakları hazırlanarak öğrencilere dağıtılır. Önemli gün ve haftalarda öğrenilen marşlar söylenir.	[!] Öğrenilen marşlar sesin kullanım tekniği, hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak söylenmelidir. [!] Belirli, günlerde ve haftalarda bu marşlar seslendirilmelidir.
	D.7. Atatürk'ün güzel sanatlara ve güzel sanatlar içinde müziğe verdiği öneme sözlerinden örnekler sunar.	 Öğrencilerden, Atatürk'ün müzikle ilgili sözleri ve güzel sanatlara verdiği önemi araştırarak sunum yapmaları istenir. Atatürk'ün müzikle diğer güzel sanatlar arasındaki ilişkiyi nasıl değerlendirdiği vurgulanır.	[!] Atatürk'ün müzik ve sanat hakkında söylediği sözler yazılarak önemli günlerde ve haftalarda okul panolarında sergilenmesi sağlanmalıdır.
	D.8. Atatürk'ün müzik görüşleri doğrultusunda yapılan çalışmaları ve sağlanan gelişmeleri tanır.	 Öğrencilerden, Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar müzik alanında yapılan çalışmaları ve gelişmeleri araştırarak bu alanda ulaşabilecekleri resim, fotoğraf, belge, ses ve görüntü kayıtlarından yararlanarak sunum yapmaları istenir.	

9.SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

ÖĞRENME ALANI	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
	Bu kazanımlarla öğrenciler,		
E-MÜZİKSEL YARATICILIK	E.1. Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.	 Bilindiği yatay aralıklar ve ritim kalıplarını kullanarak ezgi oluşturmaları istenir. Oluşturulan ezgileri seslendirmeye yönelik etkinlikler düzenlenir.	↻ “Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanı C.3. kazanımlarıyla ilişkilendirilmelidir.
	E.2. Ritim-ezgi çalgısı yapar.	 <ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerden çevrelerinde bulunan materyalleri derse getirmeleri istenir (plastik kap, kaşık, kâğıt, bardak, metal plaka, plastik, metal borular vb.). • Derse getirdikleri materyallerin kullanım amaçları hakkında görüş bildirmeleri ve bu materyallerden üretebildikleri sesleri keşfetmeleri istenir. • Bu yönlendirmeden sonra öğrencilerin derse getirdiği malzemelerle keşfettikleri seslerden yararlanarak çalgılarına şekil vermeleri istenir. • Öğrencilerin, ürettikleri çalgılarıyla seslendirdikleri eserlere eşlik etmeleri sağlanır. 	[!] Öğretmen derse gelirken makas, yapıştırıcı vb. gereçleri hazır bulundurmalıdır. [!] Öğretmen, dünya üzerinde kullanılan farklı çalgıların görselleriyle öğrencilerin ufkunu açıcı örnekler sergilemelidir.
	E.3. Dağarcığındaki basit ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliği oluşturur.	 Tartım kalıpları hatırlatılarak, öğrendiği eserlere uygun ritim eşliği yazma-uygulama etkinlikleri düzenlenir.	[!] Yazılacak ritim kalıpları öğrenilmiş süre değerlerinden oluşmalıdır. [!] Öğrencilerle yazdıkları ritimleri çalmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. ↻ “Müziksel Algı ve Bilgilenme” öğrenme alanı C.2. kazanımla ilişkilendirilmelidir.
	E.4. Türk halk müziğinin yaşanmış öykülerini canlandırır.	 Halk türkülerinin öyküleri hakkında araştırma yapmaları ve elde edilen bulguları gruplar hâlinde canlandırarak sunmaları istenir.	[!] Etkinliğin sergileneceği ortam ve koşullar hazırlanmalıdır.

